З Першамаем, сябры!

ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Літаратура і мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЎЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

№ 35 (1672) | Аўторак, 1 мая 1962 года | Цана 4 кап.

* * *

Дзень добры, май!
Твой подых жыватворны
Я чую зноў.
Не ведаючы меж,
Ідзеш ты,
свежы,
малады,
задорны,
Ідзеш і промні светлыя нясеш.
Сыпнеш іх шчодра —
зацвітаюць вішні,
Яшчэ сыпнеш —
зазелянее луг.
А вунь у поле хлебаробы выйшлі,
І зіхаціць на сонцы востры плуг.
І ў кожным сэрцы,
маладым і чулым,
Яшчэ мацней жаданне закіпіць —
Пайсці ў нагу з жывым маёвым гулам,
Смяяцца, весяліцца і любіць.
А на зямлі ёсць радасцей багата.
А больш за ўсё
іх ведае мой край.
Дзень добры,
наша сонечнае свята!
Дзень добры,
наш вясёлы Першамай!

Анатоль ВЯРЦІНСКІ.

СОНЦА НАД ЗЯМЛЁЙ І Ў СЭРЦАХ

НА ВУЛІЦЫ — першамайскія сцягі.

На вуліцы — зззяючыя твары маладых і маладыя ўсмешкі старэйшых.

Першамай — свята вясны і маладосці. Сонечныя праменні сёння асабліва ласкавыя і жаданыя, неба — бяздоннае і чыстае, зямля пад ім — прыхарошаная.

Няма чалавека, які б не адчуў прыліву сіл і бадзёрасці, гледзячы на гэтае веснавое абнаўленне. Няма чалавека, чыё б сэрца соладка не зашчымела ад пяшчотнага блакіту пралесак і свежай зеляніны, што акаймоўваюць сёння чырвань святочных транспарантаў.

Такое ж бурлівае веснавое абнаўленне ва ўсім нашым жыцці. Сёлета яго подых асабліва шырокі і жыватворны. Велічныя перспектывы адкрыты перад намі XXII з'ездам партыі і прынятай ім Праграмай КПСС. Апошняя сесія Вярхоўнага Савета СССР зацвердзіла хвалюючае рашэнне аб выпрацоўцы праекта новай Канстытуцыі СССР — Канстытуцыі, што адлюструе новы этап у развіцці савецкага грамадства і дзяржавы, узніме на яшчэ больш высокі ўзровень сацыялістычную дэмакратыю, падрыхтуе ўмовы для пераходу да грамадскага камуністычнага самакіравання.

Прадвесне камунізма ідзе па савецкай зямлі. Прадвесне грамадства, аб якім спрадвеку марыла чалавецтва, — грамадства Міру, Працы, Свабоды, Роўнасці, Брацтва і Шчасця ўсіх народаў.

— Дзеячы літаратуры і мастацтва! — заклікае Цэнтральны Камітэт КПСС. — Ярчэй адлюстроўвайце ў сваіх творах веліч і прыгажосць гераічных спраў савецкага чалавека! Змагайцеся за высокую ідэйнасць твораў і мастацкае майстэрства, за цесную, непарыўную сувязь літаратуры і мастацтва з жыццём народа, з задачамі камуністычнага будаўніцтва!

З жыццём народа, з задачамі камуністычнага будаўніцтва... Што можа быць больш пачэснае для пісьменніка, артыста, музыканта, мастака, чым сэрцам і талентам сваім адгукнуцца на гэты баявы заклік партыі! Што можа быць большым шчасцем, чым усведамленне, што творчасцю сваёй ты памагаеш духоўнаму фарміраванню пакалення, якое пабудуе камунізм, якое будзе жыць пры камунізме!

Кожнае свята — гэта агляд перамог і дасягненняў народа. Як жа і нам, працаўнікам беларускай літаратуры і мастацтва, не азірнуцца з гонарам на поспехі, якімі сустрэлі мы сёлетні Першамай. Мы шчыра радуемся яшчэ аднаму сведчанню найшырэйшага прызнання беларускага мастацкага слова — прысуджэнню Ленінскай прэміі народнаму паэту Беларусі Петрусю Броўку. Мы яскрава бачым, як наогул з дня на дзень расце папулярнасць беларускай паэзіі, прозы, драматургіі, беларускага тэатра, выяўленчага мастацтва, музыкі. Мы вітаем бурны прыход маладых сіл ва ўсе жанры беларускай літаратуры, ва ўсе галіны беларускага мастацтва. У Першамай, свята маладосці, гэты факт асабліва прыемна адзначыць.

Але выйдзем на вуліцу, станем у першамайскія калоны. Паглядзім на людзей, якія крочаць пад святочнымі сцягамі. Паклаўшы руку на сэрца адкажам: ці ўславілі мы ў сваіх творах савецкага чалавека, нашага цудоўнага сучасніка так, як ён таго варты? Ці ўзняліся ў сваім майстэрстве настолькі, каб стварыць паўнакроўны вобраз героя нашага часу?

Безумоўна, ён вельмі складаны, гэты герой — савецкі чалавек шасцідзесятых гадоў дваццатага стагоддзя. Чалавек, які заваёўвае космас і ў той жа час па-дзіцячаму радуецца пухнатым пупышкам веснавога вербалозу. Чалавек, якога хвалюе і раскрытая таямніца атама, і добры верш у новым часопісе. Чалавек, здольны на высокі подзвіг, на найглыбейшыя пачуцці, на самаахвярнасць, і ў той жа час надзвычай скупы на дэкларацыйнае выяўленне ўсіх гэтых здольнасцей.

Так, ён часам крыху іншы аблічам і характарам, чым былі яго дзед і бацька, — гэты слаўны чалавек, герой нашага часу. Але ўсе мы сведкі таго, што ён — найцудоўнейшы прадаўжальнік рэвалюцыйных традыцый мінулага, выдатны патрыёт, магутны ператваральнік. Нялёгка стварыць яго вобраз у кнізе, кінафільме, спектаклі. Але каму ж гэта і зрабіць, як не нам, сябрам яго і сучаснікам! На беларускай зямлі Мікіта Сяргеевіч Хрушчоў сказаў хвалюючыя словы, поўныя давер'я і павагі да савецкай літаратуры і мастацтва:

«Думаю, што пісьменнікі знойдуць падыходзячыя словы і вобразы, неабходныя фарбы, каб перадаць не толькі цяперашняму пакаленню савецкіх людзей, але і расказаць нашым нашчадкам аб тым, як у гераічныя гады барацьбы за камунізм працавалі рабочыя, сяляне, інтэлігенцыя, з якім энтузіязмам народы ўсіх брацкіх рэспублік Савецкага Саюза ўзводзілі светлы будынак камунізма».

Сонца Першамая ўсё вышэй і вышэй над зямлёй. Колькі людзей на планеце радасна вітаюць яго сёння! Першае мая — свята міжнароднай салідарнасці працоўных. Хораша ўсведамляць, што да Крамля, да Масквы, да Савецкай краіны звернуты ў гэтыя хвіліны мільёны і мільёны позіркаў, поўных удзячнасці і спадзявання. Удзячнасці за цвёрдую палітыку міру, якую рашуча і паслядоўна праводзяць нашы партыя і ўрад.

Хораша ўсведамляць нам таксама, што роля літаратуры і мастацтва ў гэтай барацьбе—вялізарная. Аднолькава аўтарытэтным папярэджаннем падпальшчыкам вайны гучаць як голас прадстаўнікоў савецкай грамадскасці на разнастайных міжнародных канферэнцыях, так і выдатныя выступленні на зарубежнай сцэне слаўтых савецкіх выканаўцаў і творчых калектываў. А сярод кніг, якія расказваюць свету вялікую праўду аб нашай краіне, якія паспяхова памнажаюць за рубяжом рады нашых сяброў і прыхільнікаў, — сярод кніг гэтых пачэснае месца займаюць і лепшыя творы нашай беларускай літаратуры.

...На вуліцы — першамайскія сцягі.

На вуліцы — зззяючыя твары маладых і маладыя ўсмешкі старэйшых.

Народ — будаўнік камунізма — шчасліва і радасна адзначае вялікае пралетарскае свята.

Пяць паверхаў радасці

У горадзе вырас новы дом — яшчэ адзін сярод соцень іншых дамоў нашага прыгажуна Мінска. І ўсё ж кожны з іх—ці то ў мікрараёнах па вуліцах Волгаградскай і Розы Люксембург, ці дзе-небудзь у іншым месцы— кожны з іх радуе: у ім будзе жыць наш чалавек.

Дом, аб якім пойдзе тут гутарка, вырас у новым мікрараёне. Напярэдадні свята ён атрымаў свой адрас: Кахоўская, 66...

І вось мы стаім перад ім. Праменні яркага вясновага сонца падаюць на бялюткія сцены, зіхацяць у шыбах соцень, а мо і тысячы вокнаў.

Так і хочацца сказаць яму:

— Добры дзень, новы дом! Добры дзень, людзі новага дома!

Хто вы? Як пачуваеце сябе тут, дзе будзеце жыць, працаваць, дзе будзеце падчас сварыцца і мірыцца, дзе будзеце кахаць і нараджаць дзяцей?

Восемдзесят кватэр, чатыры пад'езды. У каторы зайсці?

Да першага падыходзіць машына. Прыехала яшчэ адна сям'я. Знаёмімся. Слесар-сантэхнік домакіраўніцтва № 2 Ленінскага раёна Канстанцін Антонавіч Штанюк. Сям'я — чатыры чалавекі: жонка Ніна Юльянаўна, пляменніца Люда Мілішкевіч — швейніца-загатоўшчыца абутковай фабрыкі імя Калініна і сын — сямікласнік Валерык. Усе крыху ўзрушаныя, крыху, нават мо залішне, мітуслівыя. Выгружаюць стол, буфет, ложак. Гаспадар усміхаецца:

— Неяк няёмка браць з сабой у новую кватэру старыя рэчы. Вось і вырашылі прыдбаць...

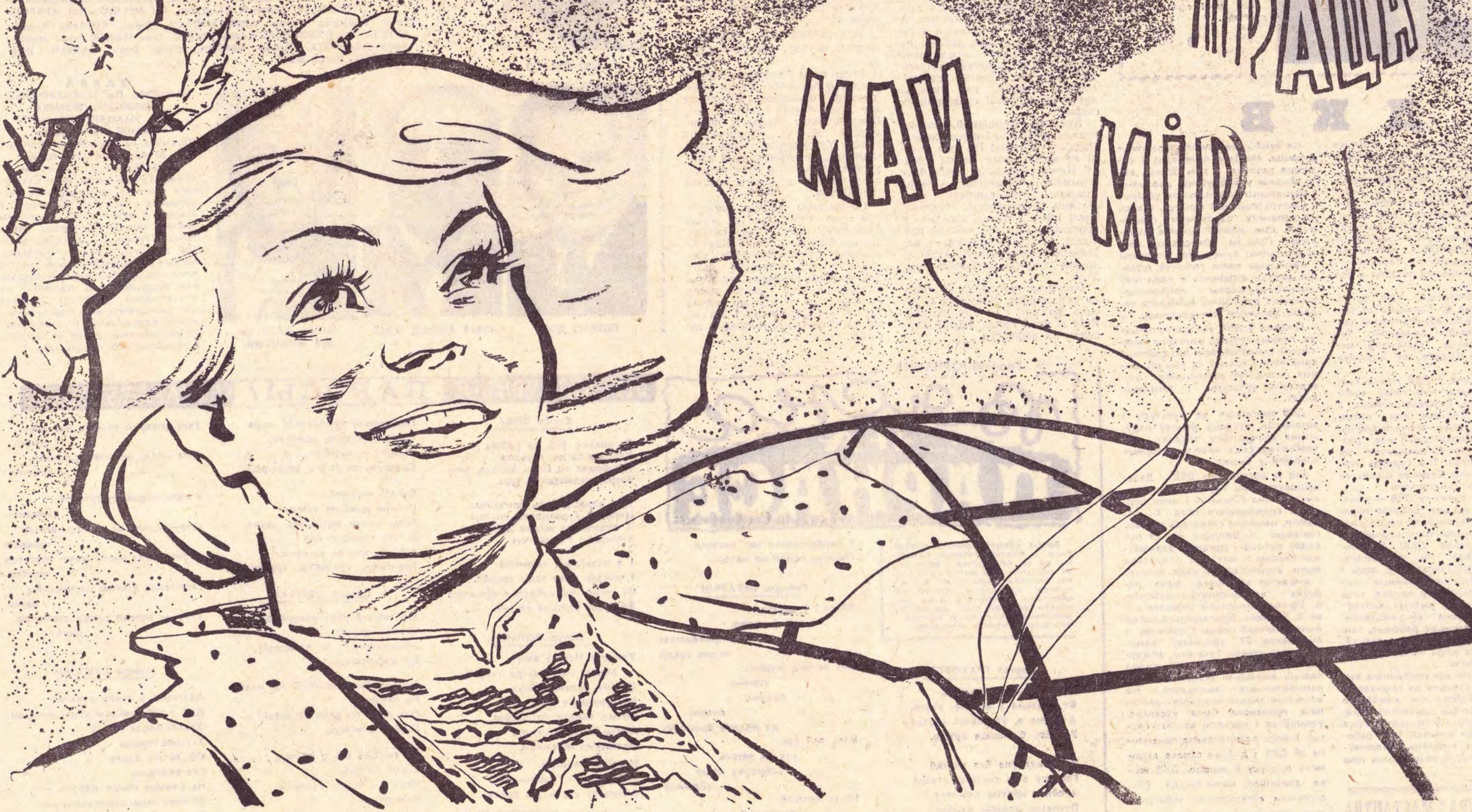
Ніна ж Юльянаўна з жаночай шчырасцю расказвае:

— Ведаеце, стольki перад святам наваселляў, што дастаць патрэбную рэч не так і лёгка. Сталом і буфетам задаволена, а вось ложак... Хацелася б купіць драўляны...

— Ну-ну, не трэба, — спыняе яе Канстанцін Антонавіч, — навошта зараз аб гэтым? Кватэра (мы ў трэцяй) спадабалася нам дужа. Светлая, прасторная... Жыві ды і толькі. Так што рады мы ўсе. А з радасцю і жыць лягчэй, і весялей.

Мы не сталі перашкаджаць ім уладкоўвацца і падаліся на другі паверх.

ВЯСНА... Май... Сонца...

Цудоўны і радасны, як ніколі, ідзе па зямлі Першамай. І справа, вядома ж, не ў тых яркіх фарбах, якімі расквечаны плошчы і вуліцы нашых святочных гарадоў і вёсак, хоць праўда, і яны нямала спрыяюць добраму настрою. І нават — не ў вясновай красе, сагрэтай шчодрым сонцам. Сутнасць справы ў іншым.

Дваццаць другі з'езд Камуністычнай партыі даў нам Праграму, па якой мы ажыццяўляем найвялікшы подзвіг чалавецтва — будуем камунізм. Найглыбейшы сэнс гэтага подзвігу, які аб'ядноўвае нашы пачуцці і волю, запальвае нашы сэрцы, множыць нашы рады ў барацьбе, заключаецца ў наступным: «Усё ў імя чалавека, усё на карысць чалавека».

Камунізм — наша светлазорная будучыня. Ён перастаў ужо быць для нас, савецкіх людзей, толькі запаветнай марай. Як ранішняе сонца кідае на зямлю свае першыя промні, так і наша цудоўная ява запальвае дзівосныя агні, якія і вабяць, і клічуць, і натхняюць.

Так, наша будучыня ствараецца сёння.

С. ГЕРУС. Старшыня калгаса імя XVI партз'езда Пухавіцкага раёна Т. Жыгалка. Лінагравюра.

Загад Міністра абароны СССР

1 мая 1962 г. № 99 г. Масква

Таварышы салдаты і матросы, сержанты і старшыны!
Таварышы афіцэры, генералы і адміралы!

Сёння савецкі народ і яго Узброеныя Сілы святкуюць Першае мая—дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, дзень адзінства і брацтва рабочых усіх краін.

У гэтым годзе першамайскае свята адзначаецца ў абстаноўцы магутнага ўздыму працоўнага энтузіязму і творчай ініцыятывы савецкіх людзей, якія разгарнулі гераічную барацьбу за ажыццяўленне велічнай праграмы будаўніцтва камунізма.

Працоўныя нашай краіны, кіруемыя Камуністычнай партыяй, поўны непахіснай рашучасці азнаменаваць першы год пасля гістарычнага XXII з'езда КПСС новымі поспехамі ў развіцці прамысловасці, навукі і культуры, у забеспячэнні магутнага ўздыму сельскагаспадарчай вытворчасці на аснове рашэнняў сакавіцкага Пленума ЦК КПСС.

Камуністычная партыя і Савецкі ўрад, выказваючы інтарэсы і спадзяванні народаў, робяць усё для таго, каб забяспечыць трывалы і справядлівы мір ва ўсім свеце. Савецкі Саюз з неаслабнай энергіяй дабіваецца ўсеагульнага і поўнага раззбраення, прадухілення новай сусветнай вайны.

Цвёрда і паслядоўна праводзячы ленінскую міралюбівую палітыку, Савецкі ўрад улічвае нарастаючую ваенную небяспеку з боку агрэсіўных сіл заходніх дзяржаў.

Міжнародная рэакцыя на чале з імперыялістамі ЗША узмацняе гонку ўзбраенняў, арганізоўвае ваенныя правакацыі, стварае небяспечныя ачагі напружанасці ў Заходняй Еўропе, Лацінскай Амерыцы і Паўднёва-Усходняй Азіі, выношвае планы раптоўнага ракетна-ядзернага нападу на СССР і іншыя краіны сацыялізма. Наперакор ясна выказанай волі ўсяго міралюбівага чалавецтва, ЗША аднавілі ядзерныя выпрабаванні ў атмасферы.

У інтарэсах бяспекі сацыялістычнай Айчыны і захавання міру на зямлі Камуністычная партыя і Савецкі ўрад прымаюць ўсе неабходныя меры для ўмацавання абароннай магутнасці краіны і аснашчэння арміі і флоту навейшай баявой тэхнікай і зброяй. Савецкія Узброеныя Сілы пільна стаяць на варце стваральнай працы нашага народа і заўсёды гатовы даць сакрушальны адпор агрэсару, калі ён паспрабуе зрабіць напад на нашу Радзіму і іншыя краіны сацыялістычнай садружнасці.

Таварышы салдаты і матросы, сержанты і старшыны, афіцэры, генералы! Віншую вас з міжнародным святам працоўных — днём Першага мая і жадаю далейшых поспехаў ва ўдасканальванні баявога майстэрства, умацавання воінскай дысцыпліны, павышэння пільнасці і боегатоўнасці войск.

У азнаменаванне свята **загадваю:**

Сёння, 1 Мая, зрабіць салют у сталіцы нашай Радзімы — Маскве, у сталіцах саюзных рэспублік, а таксама ў гарадах-героях: Ленінградзе, Волгаградзе, Севастопалі і Адэсе — дваццаццю артылерыйскімі залпамі.

Няхай жыве наша любімая Радзіма — Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік!

Няхай жыве вялікі савецкі народ і яго доблесныя Узброеныя Сілы!

Слава Камуністычнай партыі Савецкага Саюза — натхніцелю і арганізатару ўсіх перамог савецкага народа!

Міністр абароны СССР Маршал Савецкага Саюза
Р. МАЛІНОЎСКІ.

СВЕТЛАЗОРНАЙ БУДУЧЫНІ КРОКІ

Васіль ДАНІЛЕВІЧ

Каб можна было акінуць позіркам усю Савецкую Айчыну, якой бы невыказнай прыгажосці адкрылася перад нашым зрокам карціна! На жаль, прырода абмежавала наш зрок. Затое яна надзяліла нас вялікай сілай уяўлення, дала нам крыллі мары.

Па ўсёй нашай Радзіме — ад Белавежы да Курыл, ад Арктыкі да Ленкарані — крочыць камунізм. Скарыўшыся волі чалавека-будаўніка, пачала працаваць на яго няўрымслівая Ангара. У Казахстане на Сакалоўска-Сарбайскіх рудніках, дзе ляжаць незлічоныя скарбы, чалавек пачаў браць шчодрыя дары прыроды.

Але не будзем вандраваць далёка. Давайце прыслухаемся да крокаў камунізма ў нас, на Беларусі, падзівімся на агні, якія ён пазапальваў тут і там, уявім сабе святло будучыні, якая так вабіць да сябе нашы сэрцы.

...Пад крылом самалёта — Полацк, старажытнейшы з гарадоў зямлі беларускай. Ад аэрапорта сорак-пяцьдзесят мінут язды на аўтобусе, і перад вамі — грандыёзная новабудоўля — Беларускі нафтаперагонны! Калі вы ехалі аўтобусам, вам, напэўна, кінуліся ў вочы старыя, як свет, назвы маленькіх вёсак: Падкасцельцы, Плаксы... Рэшткі далёкага мінулага. Малады, белакаменны горад над Заходняй Дзвіной раптам вырас, нібы па загаду якога магутнага чараўніка. Ужо красуюцца на сонцы чыстай маладой зелянінай паркі. Узвышаючыся над лесам, быццам падпіраюць неба рэкцыфікацыйныя калоны. Гудуць маторы на помпавай станцыі, якая будзе забіраць з ракі на патрэбы прадпрыемства трэцюю частку вады, а пасля вяртаць яе, ачышчаную, назад.

Тэмпы будаўніцтва растуць з дня на дзень. Нафтабудаўнікі ўпэўнена гавораць:

— Сёлетні год зробім годам частковага пуску нафтагіганта.

Гэта — мінімум. А што ж максімум? Аб ім тут яшчэ толькі марaць. На будоўлі працуюць смелыя людзі-летуценнікі. Спытайце іх, і яны вам раскажуць, якія далягляды перад імі ў будучыні. Яны раскажуць аб так званых даччыных прадпрыемствах, аб іх прадукцыі, якая пойдзе на самыя разнастайныя патрэбы людзей. Ды ці мала яшчэ аб чым!

Імклівы і шырокі поступ нашага жыцця.

Салігорск... Гадоў колькі назад гэтай самай і назвы не было. Пачыналася ўсё так. Прыйшлі разведчыкі нетраў і знайшлі тут, на Старобіншчыне, вялізарныя залежы калійнай солі. За імі — будаўнікі, следам — шахцёры. І пачалося такое, што людзі дзіву даюцца.

А сёння? Горад стаіць — Салігорск! Шырокія вуліцы. Шматпавярховыя дамы. Ля тратуараў — маладыя прысады. Надвячоркам над капрамі загараюцца зоркі.

— Ідзе на-гара соль?

— Ідзе!.. Ураджай у калгасах Беларусі будзе «замешаны» на добрым угнаенні...

Не за гарамі той час, калі дабратворная соль зямлі магутным патокам пойдзе на калгасныя палі краіны. І яшчэ больш шырока разальецца залатая хваля збажыны, і яшчэ багацейшымі стануць сталы ў нашых людзей, і яшчэ прыгажэй загучыць радасная песня аб слаўных справах і светлым жыцці народа-творцы.

Ператвараецца зямля. Мяняюцца назвы мясцін. І мы так ужо звыкліся з гэтым, што нават і не заўважаем, як з памяці нашай знікае старое. На самай справе. Скажыце, хто цяпер не ведае аб тым, што ў рэспубліцы, бліжэй на поўдзень ад Салігорска, расце яшчэ адзін новы горад, з назвай крынічнай чысціні — Светлагорск? Ведаюць усе і пра тое, што недалёка ад яго будуюцца карпусы завода штучнага валакна — аднаго з гігантаў вялікай савецкай хіміі. Ну, а што такое Шацілкі?

— Шацілкі, Шацілкі... Дык гэта ж, напэўна, і ёсць тая мясціна...

Правільна! Тая, дзе красуецца цяпер — Светлагорск!

Упоравень з тэмпам новабудоўляў ідуць і дзеючыя нашы прадпрыемствы. З Беларускага і Мінскага аўтазаводаў адпраўляюцца ў далёкія рэйсы па краіне аўтамашыны: ідуць выпрабаванні новых марак грузавікоў. Слава пра трактары «Беларусь» грыміць у сарака краінах свету. Але трактаразаводцы не задавольваюцца гэтым. Яны працуюць над новымі мадэлямі машын, яшчэ больш эканамічных і прыгожых. Натхнёна твораць станкабудаўнікі.

Тэмпы... Быў час, калі Злучаныя Штаты Амерыкі нібы патэнт мелі на гэты тэрмін. Толькі і чулася: амерыканскія тэмпы ды амерыканскія тэмпы... А цяпер? Іншы час, іншая і гаворка. Цяпер усюды раўняюцца на тэмпы, на рост прадукцыйнасці працы Савецкай дзяржавы. Вось ён, ленінскі камуністычны парадак, які складае змест новай эпохі сусветнай гісторыі!

Крочыць Першамай, па-вясноваму прыгожы і пераможны... Радзіма, радзіма! На што толькі не здатны твае сыны і дочкі! Няма перашкод, якія б іх стрымалі. Наравістая Ангара? Скарылі. Няма вышынь, якіх бы яны не дасягнулі. Космас? Былі і там. Няма загадак у прыродзе, якіх бы яны ні разгадалі. Сведчаннем таму — караблі-лабараторыі, якія адзін за другім штурмуюць завоблачныя далі.

Пабудова камунізма — справа рук народа. Камунізм будуецца людзьмі і для людзей. Якія ж яны, гэтыя людзі? Вернемся на нафтабуд.

...У небе маячыць страла вежавага крана. За пультам кіравання — Каця Ніколіна. Цяпер дзяўчыну ведае ўся будоўля. А было? Хто мог падумаць трычатыры гады таму назад, што гэта худзенькая дзяўчынка, якая па нейкай прычыне правалілася, паступаючы ў адзін з ленінградскіх тэхнікумаў, валодае неўтаймаванай энергіяй? Прыехаўшы сюды, Каця стала заўзятай тынкоўшчыцай, будавала горад юнацтва. Скончыла сярэднюю вячэрнюю школу. Вывучылася на машыніста вежавага крана. А цяпер сумяшчае работу з вучобай у тэхнічным вучылішчы. На ўдарнай будоўлі яе навучылі глядзець наперад. Яна, Кацярына Ніколіна, стала камуністкай, была дэлегатам XXV з'езда КП Беларусі.

Лёс Ніколінай — лёс мільёнаў. Камунізм — іх кроўная справа, дзеля якой яны не шкадуюць ні сіл, ні часу. Успамінаецца, як на тым жа Нафтабудзе адзін малады хлопец, з камсамольскім значком на грудзях, чытаў рабочым газету з матэрыяламі XXII з'езда КПСС. Голас яго звінеў:

— ...З густам пашытае адзенне, кватэры з прыгожым убранствам, дасканаласць форм нашых дамоў і вуліц — усё гэта павінна радаваць вока і аддзелкай, і расфарбоўкай, і правільнай прапорцыяй. Усюды — на рабоце і дома, у тэатры і дарозе — савецкі чалавек павінен бачыць увагу і клопаты аб яго інтарэсах, жаданнях і патрабаваннях, каб усё поўніла людзей пачуццём гордасці за наш савецкі ўклад жыцця!..

Пажылы ветэран будоўлі — і ўжо, напэўна, не першай, — паляпаўшы хлопца па плячы, сказаў:

— Спрытны ты, як я пагляджу, на жыццёвыя даброты... А ты часам не вычытаў там, што «на ўклад жыцця», які прывёў цябе ў такое захапленне, трэба папрацаваць ды папрацаваць... Ці ты думаеш, што аб гэтым павінен быць толькі мой клопат?

Хлопец пакрыўдзіўся:

— Гэта вы дарма, дзядзька Кастусь... Я, калі хочаце, вось... — ён дастаў нумар шматтыражкі са сваім партрэтам, працягнуў таварышам: — Вось, глядзіце...

Тыя рассмяяліся: ведаем, а жарты, маўляў, разумець трэба.

Ідуць гады ў напружанай, узвышанай барацьбе. Расце свядомасць чалавека. Прыгажэе яго душа. І гэта заканамерна. Камуністычны чалавек, як заначыў М. С. Хрушчоў на Трэцім Усесаюзным з'ездзе пісьменнікаў, не нараджаецца адразу камуністычным. Ён ствараецца ў працэсе пабудовы новага грамадства.

Сёння гэты чалавек дэманструе сваю гатоўнасць да новых працоўных баёў у імя светлазорнай будучыні. Геній Камуністычнай партыі акрыляе яго, надае яму сіл у вялікім паходзе. Як мора глыбокая, як агонь палымяная, як майскі дзень шчырая, яго любоў да роднай партыі — натхніцеля і арганізатара сусветна-гістарычных перамог.

Пяць паверхаў радасці

Кватэра нумар сем. Тут пасялілася сям'я былога афіцэра Савецкай Арміі Мікалая Мікалаевіча Зубарава. Сам ён быў на рабоце. Дома ж мы засталі Ганну Мікалаеўну з дзецьмі — Галяй і Толікам. На новым месцы спадабалася ўсім. Дзеці ж асабліва рады: школа каля самага дома. За некалькі дзён паспелі пазнаёміцца і нават пасябраваць са сваімі новымі аднакласнікамі: дзеці робяць гэта хутчэй і лягчэй, чым дарослыя.

Тут таксама наводзілі парадак. Галя прыладжвала да сцяны вышываную карціну:

— Мама, так добра будзе?

Так мы і сфатаграфавалі яе...

Пяць паверхаў радасці

На трэцім паверсе мы пастукалі ў дзевятую кватэру. Дзверы адчыніў віхрасты хлапчук гадоў пяцішасці. Паглядзеў на нас крыху здзіўлена: відаць, мы былі першымі тут гасцямі.

— А хто яшчэ дома?

— Тата. А мама на рабоце!

Тата — слесар Мінскага мясакамбіната Іван Цімафеевіч Нікульнікаў — запрасіў зайсці. Даведаўшыся, што мы з рэдакцыі газеты, сумеўся:

— Даруйце, яшчэ не зусім у нас тут... Жонка на рабоце, а я вось з сынам месца для тэлевізара выбіраю.

Віцька — хлопчык назваў сябе пры знаёмстве іменна так — «камандаваў»:

— Тата, паставім яго тут, ля акна! Праўда?

Пацікавіліся, ці задаволены новай кватэрай. Іван Цімафеевіч таксама перапытвае:

— А хіба па нас не відна? Рады, як толькі можа быць рады чалавек!

ДКВ

Некалькі старонак з дзённіка ДКВ: жыццёвыя гісторыі, пералік мерапрыемстваў, пастановы.

...На Брэсцкай базе аблспажыўсаюза забракавана партыя рабочых штаноў. На Бабруйскім камбінаце захваляваліся. ДКВ выпускае бюлетэнь, арганізуе выстаўку браку. І вінаватым — маркіроўшчыцы Сушкінай, работніцам брыгады Гурынай і Саўчанка — нясоладка, сорамна людзям у вочы глядзець.

...Зноў бюлетэнь. Ужо другі. Расказваецца аб барацьбе за тэхнічны прагрэс, аб укараненні рацыяналізатарскіх прапаноў. Тут ужо дастаецца галоўнаму механіку тав. Шакуру, які марынуе іх.

...Скардзіцца ў ДКВ жонка слесара Сяверына: муж пачаў выпіваць, грубіць. Суровая размова з грубіянам. Сяверын дае слова, што больш гэтага не будзе рабіць. Але яшчэ больш сур'ёзная размова чакае яго на пасяджэнні таварыскага суда. Там судзяць таксама работніцу Еўдакію Кіпень за спекуляцыю самагонкаю.

І далей у дзённіку ДКВ — некаму дапамаглі, далі добрую параду, некага паўшчувалі, недзе ўмяшаліся ў тэхналогію вытворчасці.

Але што такое ДКВ? Якая-небудзь установа? Не. Адміністрацыйны орган? Таксама не, хоць і вырашае адміністрацыйныя пытанні. І не вытворчы аддзел, хоць і ўмешваецца ў пытанні вытворчасці. Клапоціцца аб умацаванні сям'і, аб адпачынку рабочых, займаецца бытам, вучобай дзяцей, але гэта і не клуб, не школа, не мясцком саюза.

ДКВ — Дом камуністычнага выхавання. Ён створан на грамадскіх асновах на Бабруйскім камбінаце па перапрацоўцы другаснай сыравіны, уся работа ў ім праводзіцца на грамадскіх асновах. Тут рабочыя вучацца кіраваць дзяржаўнымі справамі, вучацца жыць пры камунізме.

На камбінаце многія рабочыя вучацца. Нялёгка працаваць і вучыцца завочна, а тым больш, калі жывеш у Бабруйску, дзе няма спецыяльных навучальных устаноў і кансультацыйных пунктаў. І вось на дапамогу завочнікам прыходзіць Дом камуністычнага выхавання. Пры ім ствараецца кансультацыйны пункт, дзе студэнты і навучэнцы школ рабочай моладзі могуць атрымаць у педагогаў падшэфнай школы і інжынерна-тэхнічных работнікаў камбіната парады, дапамогу, кансультацыю.

Цікавыя ў ДКВ вечары адпачынку, лекцыі, гутаркі, канцэрты мастацкай самадзейнасці для рабочых камбіната і членаў іх сем'яў. Апроч гэтага, тут арганізаваны універсітэты культуры і тэхнічных ведаў.

ДКВ змагаецца за культуру і ветлівасць, супраць фактаў парушэння грамадскага парадку, патрабуе ад сваіх членаў узорных паводзін у быце.

Хто ж арганізатар ДКВ? Дваццацідвухгадовы парторг прадпрыемства Ніна Юшкевіч і член партыі з семнаццатага года С. А. Хайкін, намеснік сакратара партарганізацыі К. Бляднoў, які 29 год аддаў рабоце ў органах дзяржаўнай бяспекі і мог бы спакойна жыць, атрымліваючы сваю пенсію, і дырэктар камбіната, яшчэ нядаўна камсамольскі работнік Б. Уфлянд, начальнік першага цэха З. Паўлава, брыгадзіры брыгад камуністычнай працы Стральчак і Міроненка, 27 ударнікаў камуністычнай працы. Гэта яны, абмяркоўваючы матэрыялы XXII з'езда партыі, вырашылі стварыць Дом камуністычнага выхавання. На агульным сходзе калектыву камбіната прапанова была ўхвалена, ухваліў яе і гарадскі камітэт партыі. І вось распрацавана палажэнне аб ДКВ, і добрая справа атрымала пуцёўку ў жыццё. ДКВ жыве, дзейнічае, карыстаецца ўсеагульным аўтарытэтам, усеагульным давер'ем і павагаю.

М. БЯРЭЗІНСКІ.

г. Бабруйск.

Георгій ЮРЧАНКА

Вясна на Парнасе

Вясна сёлета трошкі спазнілася. І паэты, мабыць, гледзячы на яе, спазніліся з вясновымі вершамі. Але вясна сваё ўзяла, нагнала ўпушчанае. А вось паэтам страчанае цяжэй наверстаць. У многіх з іх не аказалася вершаў пра вясну. На дапамогу некаторым паэтам і прыйшоў Георгій Юрчанка.

Сяргей ГРАХОЎСКІ

Яшчэ нядаўна завіруха,
Як ведзьма ў коміне, раўла,
А сёння я, ўтрапёны, слухаў
Усплёск буслінага крыла.

Яшчэ нядаўна бэз употай
Глядзеў з-за снежнае гурбы,
А сёння кратаю пяшчоту
Пухнатых коцікаў вярбы.

То клейкі ліст, то траўка гляне,
Вясна прышпарвае свой бег.
І непрыкметна час настане
Павесці коней на начлег.

Генадзь БУРАЎКІН

Шпак і ў дзюбе,
і ў горле,
і ў прыгаршчах
песню хаваў,
Нёс яе над марамі,
гарамі,
палямі,
лясамі
да роднай шпакоўні.
Вось той сук,
дзе ён летась
сяброўку сваю
абдымаў.
Шпак прысеў,
паглядзеў,
адкашляўся
і радасным свістам
прастору запоўніў.

У КАМІТЭЦЕ ПА МІЖНАРОДНЫХ ЛЕНІНСКІХ ПРЭМІЯХ «ЗА ЎМАЦАВАННЕ МІРУ ПАМІЖ НАРОДАМІ»

19 і 20 красавіка 1962 года пад старшынствам акадэміка Д. В. Скабельцына адбыліся пасяджэнні Камітэта па міжнародных Ленінскіх прэміях «За ўмацаванне міру паміж народамі».

Камітэт разгледзеў паступіўшыя прапановы аб прысуджэнні міжнародных Ленінскіх прэмій за 1961 год і прыняў рашэнне па гэтаму пытанню.

Ніжэй публікуецца пастанова Камітэта аб прысуджэнні міжнародных Ленінскіх прэмій.

КВАМЕ НКРУМА

ПАБЛО ПІКАСО

ПАСТАНОВА КАМІТЭТА ПА МІЖНАРОДНЫХ ЛЕНІНСКІХ ПРЭМІЯХ «ЗА ЎМАЦАВАННЕ МІРУ ПАМІЖ НАРОДАМІ»

АБ ПРЫСУДЖЭННІ МІЖНАРОДНЫХ ЛЕНІНСКІХ ПРЭМІЙ «ЗА ЎМАЦАВАННЕ МІРУ ПАМІЖ НАРОДАМІ» ЗА 1961 ГОД

За выдатныя заслугі ў справе барацьбы за захаванне і ўмацаванне міру прысудзіць міжнародныя Ленінскія прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі»:

КВАМЕ НКРУМА — дзяржаўнаму дзеячу (Рэспубліка Гана).

ПАБЛО ПІКАСО — мастаку, грамадскаму дзеячу (Францыя).

ІШТВАНУ ДОБІ — дзяржаўнаму дзеячу (Венгерская Народная Рэспубліка).

ФАІЗ АХМАД ФАІЗУ — паэту, грамадскаму дзеячу (Пакістан).

ОЛЬЗЕ ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА — грамадскай дзеячцы (Чылі).

Старшыня Камітэта Дзмітрый СКАБЕЛЬЦЫН.
Намеснікі старшыні Камітэта: ГО МО-ЖО, ЛУІ АРАГОН.
Члены Камітэта: Рыгор АЛЯКСАНДРАЎ, Джон БЕРНАЛ, Рэната ГУТУЗА, Ян ДЭМБОЎСКІ, Ганна ЗЭГЕРС, Іван МАЛЕК, Хуан Марынела ВІДАУРЭТА, Пабло НЕРУДА, Сахіб Сінгх САКХЕЙ, Ілья ЭРЭНБУРГ, Каору ЯСУІ.

ІШТВАН ДОБІ

ФАІЗ АХМАД ФАІЗ

ОЛЬГА ПАБЛЕТЭ ДЭ ЭСПІНОЗА

ЗАЯВА КАМІТЭТА ПА МІЖНАРОДНЫХ ЛЕНІНСКІХ ПРЭМІЯХ «ЗА ЎМАЦАВАННЕ МІРУ ПАМІЖ НАРОДАМІ»

(Прынята на пасяджэнні Камітэта 20 красавіка 1962 года)

Азнаёміўшыся з шырокім і прадстаўнічым характарам Сусветнага кангрэса за ўсеагульнае раззбраенне і мір, які збіраецца ў Маскве ў ліпені г. г., і надаючы вялікае значэнне сустрэчы палітычных, грамадскіх дзеячоў, дзеячоў культуры розных поглядаў, розных арганізацый, якія выступаюць за раззбраенне і міжнароднае супрацоўніцтва, Камітэт па міжнародных Ленінскіх прэміях «За ўмацаванне міру паміж народамі» запрашае ўсіх лаўрэатаў прэміі прыняць удзел у кангрэсе і ўсямерна яго падтрымаць.

ЛІТАРАТУРНЫЯ ПАРОДЫІ ЛІТАРАТУРНЫЯ

Васіль ВІТКА

Па-новаму ўсё да рэшты
Красуня-вясна навакол
Прыбрала як ёсць. Балазе, што
Вятры падмятаюць дол.

Для радасці ёсць прычыны.
Цяплынь і раздолле кругом.
З парожняга жбана дзяўчына
Бярозавік п'е набгом.

І я назаўжды запомніў
І памяць праз годы пранёс,
Як сонца ёй пэндзлем-промнем
Вяснушкі лажыла на нос.

Артур ВОЛЬСКІ

Уляцела Ната ў хату:
— Мама, тата, заўтра свята!..
Ляльку гушкае, мілуе,
Ёй сукеначку прасуе;
Потым гладка прычасала,
Ленты-банты завязала
Накарміла піражком,
Напаіла малаком.
А Рыгорка і Пятрусь
Абаранкі хрусь ды хрусь...

Авяр'ян ДЗЕРУЖЫНСКІ

Перадмайская ноч,
Першамайская ноч,
Пацалункаў-прызнанняў пара.
Крочаць стрэчы дарогай,
Разлукі — паўзбоч,
Та-ра-ра, та-ра-ра, та-ра-ра.

Салаўі непакой
Поўнай дзюбаю льюць,
Ясны месяц выходзіць здаля.
У гэту майскую ноч
Мне да дня не заснуць,
Тра-ля-ля, тра-ля-ля, тра-ля-ля...

Сяргей ДЗЯРГАЙ

Мо табе ў руку нянацкам
Трапіць хрушч —
Абыходзься з ім па-брацку,
Не раструшч.

Гэта ж, бач, не клоп, не муха,
Не павук.
Гэта ж — ты адно паслухай! —
Майскі ж-ж-жук!

Не трымай яго у клетцы,
Ў рот не суй,
Лепш за пазуху суседцы
Уладкуй.

Алесь ЗВОНАК

Месяц май — гэта час
падсыхання дарог.
Гэта водарам шчасця напоены
ранак.
Гэта месяц кахання, салодкіх
трывог
І пара надыходу грымот і
маланак.
Гэта—ўдзень ад спякоты шукай
халадок,
А ўначы пад нагой можа хруснуць
марозік.
Гэта сокаў зямных несканчоны
паток.
Гэта — летняя праца стаіць на
парозе.

Максім ЛУЖАНІН

Адзванілі ў палях ручаіны,
Дуб з рабінаю шэпчацца вечарам.
Хустай белай каліна
Ухутала плечы.
Ой, вясна, вясна
Вее водарам.
На кожнай галіне бярозы яна
Шпакоў нарассаджвала горда.
Памытага неба блакітная сінь
Глыбейшаю стала здавацца.
Цяплынь.
Столькі працы!

Пяць паверхаў радасці

У якую кватэру заглянуць на чацвёртым паверсе? Пятнаццаць — кажуць, шчаслівы нумар. Так і зрабілі. Зайшлі ў пакой і зажмурыліся: у шырокае акно біла яркае сонечнае святло. У яго праменнях сёстры Тамара і Света Грыгор'евы праціралі шыбы.

Больш дома нікога не было. Маці іх, Ніна Іванаўна, пайшла ў магазін, бацька, Максім Трыфанавіч, быў на рабоце — працуе ён палацёрам на камбінаце «Бытпаслугі», а малодшая сястрычка, другакласніца Галя, была ў школе.

Тамара, што на нашым здымку, працуе слесарам часальнага цэха на камвольным камбінаце.

— На работу адсюль далёка ездзіць?

— Не бяда! Паўгадзіны на аўтобусе! — усміхаецца яна.— Праўда, адтуль, дзе мы раней жылі, бліжэй крыху было, але ж... Паглядзіце! — Тамара паказвае на акно.— Якая прыгажосць! А колькі сонца?! Мне нават здаецца, што яно пасялілася тут разам з намі!

ДЫМЯЦЦА БАРОЗНЫ

Мікола ВІШНЕЎСКІ

Вось і зноў прыйшла вясна, прыйшоў Першамай. У маладую гаркавата-ліпкую зяляніну бярозак уваткалася чырвань сцягоў. Усе радуюцца пяшчотным праменням сонца, волкаму ветрыку, пявучаму посвісту шпакоў, цёпламу навальнічнаму дажджу, які абудзіў зямлю. Пасля дажджу, калі над памаладзелымі, абноўленымі палеткамі ўстае сонца, асабліва зырка іскрыцца густая рунь азіміны. Паветра свежае, чыстае, яно, як бальзам, бадзёрыць, поўніць істоту прагай да працы, да жыцця.

Прыходу сёлетняй вясны асабліва рады хлебаробы. Гэта першая вясна пасля гістарычнага XXII з'езда КПСС, які абвясціў, што стварэнне, поруч з магутнай прамысловасцю, працвітаючай, усебакова развітай і высокапрадукцыйнай сельскай гаспадаркі — абавязковая ўмова пабудовы камуністычнага грамадства.

Цэнтральны Камітэт партыі на сакавіцкім Пленуме распрацаваў канкрэтныя мерапрыемствы, ажыццяўленне якіх дазволіць за кароткія тэрміны ўзняць сельскагаспадарчую вытворчасць на ўзровень сучасных патрабаванняў. Адной з важных мер з'яўляецца рэарганізацыя кіравання сельскай гаспадаркай, набліжэнне яго да вытворчасці. Арганізаваны тэрытарыяльныя вытворчыя ўпраўленні, створаны саветы гэтых упраўленняў, камітэты па кіраўніцтву сельскай гаспадаркай. Пленум указаў, што магутны ўздым сельскай гаспадаркі з'яўляецца цяпер ударным фронтам камуністычнага будаўніцтва, справай усёй партыі, усяго народа.

Вясна для хлебаробаў—гэта перш за ўсё творчая праца, пачатак таго вялікага шляху, які вядзе да поўных засекаў у свірнах, да прыглушанага шпокання духмяных антонавак аб росную зямлю, да курганоў кукурузна-лубінавага сіласу, да стагоў мурожнага сена, да буртоў бульбы і цукровых буракоў. Нездарма кажуць, што як вясною ступаеш, так зімою маеш.

Партыя паставіла задачу стварыць багацце сельскагаспадарчых прадуктаў, каб поўнасцю задаволіць патрэбы савецкіх людзей. Ажыццявіць гэтую пачэсную задачу закліканы працаўнікі вёскі. І яны яе ажыццёвяць. Сучасны хлебароб — не дзядзька з сахою і нават з плугам, а перш за ўсё механізатар, аграном, якіх савецкая дзяржава ўзброіла магутнай тэхнікай, перадавой навукай.

Пабывайце цяпер на палях калгаса «Кастрычнік» Хойніцкага раёна і паглядзіце, як суладна ідзе сяўба. Здольны арганізатар калгаснай вытворчасці, спрактыкаваны аграном Паліна Фёдараўна Казлова так арганізавала справу, што на палях амаль усе работы выконваюць машыны. У калгасе з году ў год павышаецца культура земляробства, узрастае прадукцыйнасць кожнага гектара зямлі. За тры апошнія гады ўраджайнасць збожжавых і зернебабовых культур павялічылася з 13,5 да 18,2 цэнтнера з гектара.

У гэтым калгасе жыве і працуе славуты механізатар-кукурузавод, прыгожай душы чалавек Уладзімір Паўлавіч Кот. Яго па праву можна назваць прарэктарам народнай акадэміі па перадачы перадавога вопыту. У акадэміі Ката пабывалі дзесяткі механізатараў не толькі з Гомельшчыны, а з азёрнай Браслаўшчыны і Лепельшчыны, з многіх іншых раёнаў Беларусі. Кожнаму ён расказаў і паказаў, як трэба авалодваць тэхнікай, атрымліваць правільныя квадраты, вырошчваць высокія ўраджаі кукурузы.

Такіх народных акадэмій у рэспубліцы становіцца ўсё больш і больш. Яны множаць рады майстроў-механізатараў высокіх ураджаяў, высокай культуры земляробства. Гэта рашаючая сіла сельскай гаспадаркі. Будучыня земляробства — у механізацыі.

У народзе кажуць: рана ў поле выязджай — лепшы будзе ўраджай. І яшчэ: той добры гаспадар, хто ўстае разам з сонцам. Кожны раз, калі сустракаешся з Кірылам Пракопавічам Арлоўскім, ён не праміне выпадку падкрэсліць, што вось ужо больш за 17 год (за ўвесь час яго работы ў калгасе «Рассвет»), ён ніколі не праспаў усходу сонца. Сам рана ўстае, прывучыў рана ўставаць брыгадзіраў, загадчыкаў фермаў, усіх калгаснікаў.

— Раніцою ў чалавека не толькі самыя ясныя, светлыя думкі, — кажа Арлоўскі, — але вельмі спорыцца работа...

Сонца над зямлёю — рассветаўцы на полі. Працуюць разам з сонцам, разам з ім множаць калгасныя багацці.

Урэшце рэшт той хлебароб даб'ецца лепшага поспеху, які здолее ўсімі даступнымі яму сродкамі затрымаць (акумуляваць) на зямлі, як мага большую колькасць сонечнай энергіі і ператварыць яе ў прадукты раслінаводства, а потым і ў прадукты жывёлагадоўлі. Мо тым у значнай ступені і была шкодная травапольная сістэма, што яна супакойвала, не актывізавала хлебароба; за яго, маўляў, многае зробяць шматгадовыя травы — яны накопяць у глебе неабходную спажыву для раслін, ператвораць яе ў структурную, ўрадлівую.

Прапашная сістэма земляробства— гэта высокая культура вядзення гаспадаркі, разумнае выкарыстанне кожнага гектара зямлі, накапленне і ўнясенне ў глебу як мага найбольшай колькасці ўгнаенняў, комплексная механізацыя ўсіх работ, усямернае паляпшэнне сенажацей і пашы, якія займаюць у рэспубліцы 40 працэнтаў сельскагаспадарчых угоддзяў. Не трэба палохацца слова травасеянне (з'явіліся ўжо і такія, якія баяцца не толькі гэтага слова, але і зялёнага колеру), а як мага больш паляпшаць звыраднелыя натуральныя кармавыя ўгоддзі — знішчаць кусты, купіны, мох, угнойваць і засяваць іх сумессю траў. Неўзабаве на такіх сенажацях вырасце стог ля стога сена. Няма чаго палохацца і слова канюшынасеянне. Важна, каб гэтая культура, якая дае не толькі выдатны корм для жывёлы, але ўзбагачае глебу азотам, стала высокаўраджайнай, эканамічна выгаднай.

Некаторыя думаюць, што варта заараць травы і на іх месцы пасадзіць цукровыя буракі і кукурузу і будзе скончана з траваполлем. Гэта далёка не так. Прапашная, як больш інтэнсіўная, сістэма земляробства патрабуе актыўнага ўздзеяння хлебароба на прыроду. Тысячу разоў меў рацыю Іван Уладзіміравіч Мічурын, калі гаварыў: «Мы не можам чакаць міласцей ад прыроды; узяць іх у яе — наша задача».

Дапамагчы хлебаробам узяць ад прыроды ўсё, што яна можа даць, стварыць у Савецкай краіне багацце сельскагаспадарчых прадуктаў — абавязак і задача аграномаў.

Неяк зімою ў шчырай гутарцы аграном калгаса імя Дзяржынскага Дзяржынскага раёна Аляксандр Браніслававіч Бабіцкі скардзіўся:

— У калгаснага агранома ніякіх правоў няма. Арэ, скажам, трактарыст мелка поле, а ты яму слова не скажы, інакш, чаго добрага, аблае яшчэ. Раней у кожнага трактарыста за халяваю тырчэла лінейка (за глыбінёй ворыва сачылі), цяпер ні ў каго лінейкі не ўбачыш. Роскідку робяць на роскідцы, склад — на складзе. З роўнага поля атрымліваюцца горы Карпацкія. Былі б у агранома такія абцужкі, як у аўтаінспектара, на першы раз за парушэнне агратэхнікі прабіў бы трактарысту талон. Калі ён у другі раз парушыць правілы — адабраў бы правы, прагнаў з трактара. Вось так трэба змагацца з бракаробамі, якія «гробяць» ураджай.

Бабіцкі меў рацыю, калі гаварыў, што з дапамогай вучоных калгас пераведу жывёлу на асфальт, на бетон і тым самым страціў вельмі многа гною (ў цэнтры калгаса жывёлагадоўчыя памяшканні абсталяваны гідразмывам).

Расказаў Аляксандр Браніслававіч і пра такі выпадак. У верасні мінулага года ён трапіў на поле, якое «языком» уваходзіць ва ўгоддзі калгасаў «Перамога» і «Іскра». Раптам надышла хмарка, ірвануў вецер і з «Перамогі» на «Іскру» паляцела цэлая хмара насення асоту. Яно асела, вядома, і на іх полі, якое дагэтуль некалькі год падрад старанна ачышчалася ад гэтага злоснага пустазелля. Вось і паспрабуй весці барацьбу з пустазеллем, калі яго разводзяць не толькі на палях некаторыя калгасы, але зусім не знішчаюць на тарфяніках, з якіх зімой вывозяць крошку на палі, на прыдарожных палосах.

— І зноў аграному трэба мець абцужкі, — зазначае Бабіцкі. — Штрафаваць трэба і брыгадзіраў, і старшынь. Дакуль мы будзем на сваіх палях пладзіць пустазелле.

Такія «абцужкі» аграному, заатэхніку і іншым спецыялістам далі цяпер партыя і ўрад у апошняй пастанове «Аб павышэнні ролі аграномаў, заатэхнікаў і іншых спецыялістаў сельскай гаспадаркі ў развіцці калгаснай і саўгаснай вытворчасці».

Цэнтральны Камітэт КПСС і Савет Міністраў СССР адзначылі, што ў ажыццяўленні рашэнняў Пленума ЦК «Сучасны этап камуністычнага будаўніцтва і задачы партыі па паляпшэнню кіравання сельскай гаспадаркі» ганаровая і адказная роля належыць спецыялістам сельскай гаспадаркі — аграномам, інжынерам-механізатарам, заатэхнікам, ветэрынарным урачам, эканамістам.

Умела карыстаючыся гэтымі «абцужкамі», спецыялісты, і ў першую чаргу аграномы, павінны хутчэй стаць сапраўднымі арганізатарамі калгаснай і саўгаснай вытворчасці, знаўцамі сельскагаспадарчай тэхнікі, людзьмі, якія не цураюцца чарнавой работы, якія шырока ўкараняюць у вытворчасць дасягненні навукі і перадавога вопыту.

Сёлета хлебаробы рэспублікі ня кепска падрыхтаваліся да веснавой сяўбы і паспяхова сеюць.

Працавітае веснавое сонца робіць свой спрадвечны шлях над абуджанымі, зазелянелымі палямі. Яно саграе зямлю, выклікае да жыцця кінутае ў яе насенне. І як гэта веснавое сонца, саграе і натхняе на новыя працоўныя подзвігі сэрцы людзей Праграма камуністычнай партыі. Яна асвятляе людзям шлях наперад, шлях да вясны чалавецтва— камунізма.

ВА ЎСЕ КАНЦЫ КРАІНЫ

Кожны дзень у магазін «Кніга—поштай» прыходзяць некалькі соцень пісем. Адкуль толькі ні просяць выслаць тую ці іншую кнігу, якая выдадзена ў Беларусі! Вось ляжаць пісьмы з Усурыйска, Новасібірска, Тбілісі, Сочы, Харкава і Рыгі. Яны прыходзяць не толькі ад асобных грамадзян, але і ад устаноў: калгасаў, інстытутаў, тэхнікумаў. Магазін «Кніга — поштай» памагае камплектаваць бібліятэкі калгасаў і саўгасаў. Толькі за першую дэкаду мінулага месяца было выканана больш 300 заказаў.

Вялікім попытам карыстаюцца кнігі беларускіх пісьменнікаў. З розных канцоў краіны прыходзяць пісьмы з просьбамі прыслаць творы П. Броўкі, І. Шамякіна, І. Гурскага, Я. Скрыгана.

З пачатку гэтага года было адпраўлена заказчыкам 35 тысяч экземпляраў кніг, большая палавіна з іх — новыя творы пісьменнікаў Беларусі.

ПЕРШАЯ НАРОДНАЯ

Такую назву атрымала нядаўна створаная ў Бабруйску бібліятэка. У яе фондзе многа кніг, якія выдзелілі са сваіх асабістых бібліятэк самі чытачы.

Загадвае бібліятэкай на грамадскіх асновах хатняя гаспадыня Ганна Дзмітраўна Бурчак. Ёй памагаюць у прапагандзе літаратуры, у выдачы кніг чытачам камсамолкі Ніна Піліпенка, Валянціна Рудзько, Яўгенія Горлава.

Выпускнікі універсітэта культуры

У Мінскім палацы культуры прафсаюзаў адбыўся выпускны вечар слухачоў універсітэта культуры. 250 чалавек, якія займаліся два гады, атрымалі пасведчанні аб заканчэнні універсітэта. Сярод іх — сталяр радыёзавода Л. Бурдо, галоўны інжынер лабараторыі інстытута «Белгіпраторфа» П. Міхневіч, работніца першай клінічнай бальніцы С. Альтшуль і іншыя.

Пяць паверхаў радасці

Дваццаць кватэр у адным пад'ездзе. Дзевятнаццатая—на пятым паверсе. Сама вышэй, сама бліжэй да сонца. І мусіць менавіта таму мы сустрэлі тут самага маладога жыхара дома. Сустрэлі, бо знаёмішча з ім было ранавата: жыхару гэтаму толькі што мінула тры месяцы. Пазнаёміліся ж мы з бацькамі Ленагкі—Дзінаідай Іосіфаўнай і Мікалаем Сямёнавічам Чарнега. Яна працуе пуншарысткай у БЕЛТА, ён — шафёрам Мінскага гарадскога аўтобуснага парка.

Калі мы пакідалі гэты дом, убачылі сям'ю Чарнегаў на балконе. І цяжка было зразумець знізу, ці то яны хацелі развітацца з намі, ці проста выйшлі на балкон — бліжэй да сонца: палюбавацца панарамай горада, удыхнуць свежага вясновага паветра, парадавацца...

Тэкст М. ГІЛЕВІЧА. Фота Ул. КРУКА.

Ул. МЕХАЎ

АПАВЯДАННЕ

НАД ЧЫСТЫМ АРКУШАМ

Я сяджу над аркушам паперы. Сяджу ўжо каторую гадзіну. Адкідваю слова за словам, не паспеўшы нат запісаць. У маім сэрцы — апавяданне аб цярністых дарогах адважных. Апавяданне аб нязгасным агеньчыку бацькоўскага дома, што грэе і свеціць нам, як далёка ні зойдзеш па тых цярністых дарогах. Аб нязмерных ахвярах, на якія здольны бывае чалавек дзеля большага, што выбраў у жыцці.

Я сяджу над аркушам паперы і думаю. Думаю аб чалавеку, які пайшоў на такія ахвяры.

Кволым бялявым падлеткам пакінуў ён пахілую хаціну, у якой нарадзіла і ўзгадавала яго маці. Ускінуў на плячук зрэбную торбачку з боханам хлеба, скрылькам зжоўклага сала і паданкамі-яблыкамі з чужога, гаспадаровага саду—і пайшоў. У горад, на заработкі. У шырокі белы свет, што рыхтуе недзе— толькі дзе? — і яму шчаслівейшую долю.

Берагам празрыстай Віліі праводзіла яго маці да гасцінца. Прыклаўшы натруджаную далонь да шчакі, подбегам ішла яна за сынам і ўсё наказвала, каб з выплаты купіў сабе боты, каб не надумаўся ў горадзе курыць, а тым болей, барані божа, піць, каб штотыдзень адпісваў ёй лісты, каб увесну, на сяўбу, вярнуўся. На абочыне гасцінца спынілася, доўга глядзела яму ў твар. На вачах яе паблісквалі слёзы.

Ён быў хлапчуком і злаваў на гэтыя слёзы. Ён наогул саромеўся праводзін, бо лічыў сябе дарослым мужчынам.

Ён быў хлапчуком і не ведаў, што дарослыя мужчыны сумуюць, калі іх не праводзіць у дарогу жанчына — хто б ні была яна, нявеста ці маці.

Ён быў хлапчуком і пасаромеўся сказаць на развітанне ласкавыя словы, якія ёй так хацелася пачуць. Ён думаў, гэта —не па-мужчынску.

Што зробіш—ён быў сарамяжны хлапчук. А яна была яго маці. І яна яго зразумела, бо ўсміхнулася, перахрысціла сынка на дарогу, і такая вось—засмучоная, у мытай-перамытай хустачцы, з натруджанай далоняй на шчацэ — засталася.

Засталася на хутары, што адабраў яе маладосць. Засталася ў сынавым сэрцы.

Лёс не судзіў яму вярнуцца да маці бліжэйшай вясною. Закружыла жыццёвая віхура хлапчыну з глухога кутка панад Віліяй.

Пад музыку кайданаў і лаянку канваіраў вадзіла па этапах у Сібір — пакаштаваць царскай катаргі.

На кані, адабраным у афіцэра-дзянікінца, імчала з чырвонымі эскадронамі па прыдонскіх стэпах — сячы белякоў і махноўцаў.

Марозіла на будоўлях Кузбаса.

Займала галаву акадэмічнай прамудрасцю—паходамі Аляксандра Македонскага і Напалеона.

Закінула ў далёкую Іспанію —у легендарныя інтэрнацыянальныя брыгады.

Прымусіла зведаць чорны нагавор і здраду людзей, якіх лічыў сябрамі.

Пачуццё вышэйшае за крыўду — спусціла на парашуце ў гітлераўскі тыл арганізоўваць партызанскія атрады.

Закружыла чалавека жыццёвая віхура...

Ён не стрымаў слова, дадзенага калісьці маці. Ён многа і прагна курыў. Ён браў часам нават і чарку. Здаралася, з вялікай радасці. Здаралася, з глыбокай горычы. Цыгаркі і таварыская застоліца—хіба гэта прывілея толькі кепскіх людзей!..

Пра маці ён не забыўся. Непазбыўным балючым смуткам яна заўсёды была ў яго сэрцы. І колькі разоў шкадаваў ён, што тады, пры развітанні, не сказаў ёй ласкавых слоў, слоў сыноўняй любві.

Ён даўно ўжо не быў хлапчуком і зазнаў у жыцці, што мужнасць і пяшчотнасць — родныя сёстры. Ён мякка ўсміхаўся, думаючы аб тым, што скажа сваёй маці пры сустрэчы. Ён часта маляваў сабе гэтую сустрэчу і бачыў матулю ў снах. Бачыў такою, якою пакінуў на абочыне гасцінца ля Віліі.

І маці таксама чакала яго такім, якім бачыла апошні раз. Кволым, бялявым, са зрэбнай дарожнай торбачкай на плечуку.

Маткі ніколі не ўяўляюць нас іншымі, як бачылі на свае вочы. Нават, калі бачылі дзесяць, дваццаць, трыццаць гадоў назад. Нават, калі ходзяць легенды, што сын — вялікі генерал, і п'яныя паліцаі катуюць цябе як заложніцу...

Яны сустрэліся праз трыццаць з гакам гадоў.

Па глухіх хутарах каля Віліі яшчэ шныпарылі фашысцкія недабіткі. Генерала суправаджала да маці машына салдат.

Людзі прыбеглі ў яе хаціну з крыкам:

— Сын! Сын!

Але яна толькі здзіўлена на іх паглядзела, бо не чула іх слоў—аглухла пасля катаванняў. Людзі падхапілі яе пад рукі, вынеслі на вуліцу, і толькі тады яна ўцяміла, што здарылася тое, аб чым марыла трыццаць гадоў.

Хваляванне затуманіла старэчы розум, выцвілыя вочы засціла сляза. З разгубленай, бездапаможнай усмешкай пачала яна пераводзіць позірк з твару на твар. Каторы ж, каторы з гэтых малайцоў яе сын — той, што не выходзіў з памяці і з сэрца бялявым, кволым, са зрэбнай дарожнай торбачкай на плечуку? І задрыжала, пазнаўшы чалавека, якому вайскоўцы з павагай далі дарогу.

Сын! Сыночак! Божа літасцівы, якая сівая ў цябе галава! І які ж ты шчуплы, невысокі побач з байцамі, што змахваюць чамусьці слязу! І што гэта за рубец у цябе ад вуха да падбародка? І чаму ў руках тваіх палка—баляць ногі, так?

Яна ж не ведала пра Іспанію, дзе асколкам франкісцкага снарада яму прашыла сцягно, — рана дагэтуль нясцерпна балела перад зменай надвор'я.

Яна не ведала пра дзянікінца, у якога адабраў ён у грамадзянскую каня,—той дзянікінец паспеў паласнуць яго шабляй.

Яна не ведала пра перажыты ім чорны паклёп,—а гэта ж іменна тады ён пачаў густа сівець.

Яна хацела пра ўсё гэта ведаць. Яна пыталася, плакала, гаварыла.

А ён—ён цярпеў у гэты момант можа найбольшае з выпрабаванняў, што выпалі яму на долю. Бо гэта вельмі цяжка — трымаць у абдымках маці, гаварыць ёй пяшчотныя словы, што складаў і бярог доўгія гады, і бачыць, што яна іх не чуе. Не чуе ніводнага!...

...Я сяджу над аркушам паперы і перачытваю апавяданне, якое толькі што напісаў.

Апавяданне аб цярністых дарогах адважных. Аб нязгасным агеньчыку бацькоўскага дома, што грэе і свеціць, як далёка ні зойдзеш па тых цярністых дарогах. Аб нязмерных ахвярах, на якія здольны бывае чалавек дзеля большага, што выбраў у жыцці.

І яшчэ аб тым, што я шчыра зайздрошчу людзям, пра якіх можна пісаць такія апавяданні!

АДЗІН З ЛЕПШЫХ

Драматычны калектыў завода штучнага валакна — адзін з лепшых у Магілёве. Пачаўшы з аднаактовых спектакляў, самадзейныя артысты паступова падышлі да пастаноўкі вялікіх складаных п'ес. Многа дапамагаў ім у гэтым выкладчык асноў рэжысуры Магілёўскага культасветвучылішча В. Ермаловіч.

Драмкалектыў ажыццявіў пастаноўку спектакля па п'есе М. Пагодзіна «Кветкі жывыя». Вядучыя ролі выконваюць — майстар будаўнічага цэха завода М. Малчанаў, электрык У. Грахольскі, бабінажніцы Р. Яўстратава, Н. Бубнова, рабочы цэлафанавага цэха А. Парфененка, старшы эканаміст прадпрыемства М. Локцік і інш. У ролі Уладзіміра Ільіча Леніна выступае артыст Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра народны артыст БССР С. Бульчык.

ПАРОДЫІ ЛІТАРАТУРНЫЯ

Пятро ПРЫХОДЗЬКА

Калі наступіць Першамай,
Мы будзем рады Першамаю.
Паложым пульхны каравай
І сядзем вокал караваю.

Замест даўно апрыкрай горкай—
Бутэлька сельтэрскай вады.
І льецца гучная гаворка
Ажно за поўнач, як заўжды.

Адам РУСАК

Ой, вясновы вечар,
Посвіст салаўя.
Выйдзі на сустрэчу,
Любая мая.

Над палямі зоры,
Над ракой туман.
Заспявалі хорам
Дзеўкі пад баян.

Ясны месяц з высі
Хораша зірне.
Выйдзі, прытуліся
Шчыльна да мяне...

Аляксей ПЫСІН

Хораша з каханай вобак сесці,
За вясло трымаючыся ўдвух.
Ку-ку, кук, — зязюля лічыць
дзесяці.
Пекната! — аж замірае дух.

Перад намі зор натоўп спыніўся,
Маладзік бяжыць за намі ўслед.
Вунь, глядзі—з начной бяздоннай
высі
Знічка ўпала,—не люблю
прымет!—

Выйдзем з лодкі, пройдзем па
пясочку.
Ўсход яшчэ не думае святлець.
Спіць зямля. Адно чуваць—
званочкі
У цішыні пазваньваюць ледзь-
ледзь.

Янка [Іван] СІПАКОЎ

Усыць пагуляўшы недзе,
Дажджамі абмыўшы твар,
Прыносіць віхрасты вецер
Вясну у пакунках хмар.

Падзьме—і пачнуць пагоркі
Раз-два ўвачавідкі лысець.
А стрэхі заплачуць горка,
Слязьмі зазвіняць, як медзь.

Ручай закартавіць жвава,
Глядзіш — узламаны плёс.
А ветру якая справа,—
Ён далей вясну панёс.

Кастусь ЦВІРКА

Вось і скончаны жарты марозавы,
Сінь-смугою ахутан лясок.
Сёння піў я з каханай бярозавік
І духмяны кляновы сок.

Не з-пад фільтраў ды
сепаратараў,
А сапраўдны, з тапельцамі-мухамі.
Калі нейкая з іх—супуратаваць,
Яе проста ад губ аддзьмухвалі.

Лёгкі ветрык пяшчотай надрэчнаю
Нашы твары гарачыя студзіць
І ўсміхаюцца нам сустрэчныя
Людзі.

Станіслаў ШУШКЕВІЧ

Квецень маю і пчаліны гул...
Мне ж адно — гады маленства
сняцца:
Я гуляў з сябрамі на лугу
І не меў—як маю зараз—цацак.

Нават кніжкі вершыкаў не меў,
Не чытаў Грахоўскага ў ахвоту.
Толькі слухаў балаголаў спеў
І спяваць
ад іх вучыўся ўпотай.

Данута БІЧЭЛЬ

Устану, гнуткая, румяная,
У Нёмне твар свой спаласну,
Пайду, ядроная, крамяная,
Спаткаць дваццатую вясну.

Каханы гляне заварожана,
Ажно закружыцца ўваччу.
— Мая!—спытаецца ўстрывожана.
— Твая,—ледзь чутна... прамаўчу.

Сцяпан ГАЎРУСЕЎ

Зямля вясновай свежасцю
прыбрана...
Не кратайце, ўспаміны, сэрца
струн.
Са ста пяці гармат па закаханых
Лупцуе лістападаўскі пярун.

Мяце ў садах пялёсткавая замяць...
Скажу пра ўсё...
Не...
Лепш перакуру!..
Каб не пакрыўдзіць любую,
на памяць
Я ёй букет маланак падару.

Ці бэсць мяне, ці, хочаш, дай
па карку,
Адно—пакінь у сэрцы мне куток.
Каб неяк выліць смутак лішняй
сваркі,
Сабе вярбу спілую на свісток.

Здыму свісток.
Такі,
што сам засвішча.
Ці ж мне свістаць —
паэту! —
як усе!
Варона гучна каркне на гумнішчы,
А весткі ўміг сарока разнясе...

МАСТАЦТВА АЗДОБІЦЬ БЫТ

Нядаўна ў Беларускім тэатральна-мастацкім інстытуце адкрылася кафедра дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва з аддзяленнямі: манументальна-дэкаратыўнага жывапісу, керамікі, мастацкай апрацоўкі драўніны і ткацтва. Гэта значная падзея ў культурным жыцці рэспублікі. Дастаткова сказаць, што спецыялістаў гэтага профілю ўжо чакаюць у розных галінах нашай прамысловасці.

Загадчык кафедры Г. Вашчанка нам расказаў:

— Сучаснае жыццё, імклівы рост дабрабыту працоўных, небывалыя поспехі будаўнічай тэхнікі і архітэктуры патрабуюць перагляду нашых поглядаў на інтэр'ер. Новаму інтэр'еру неабходна і новае абсталяванне. Гэтае абсталяванне мы разумеем толькі ў сінтэзе ўсіх яго састаўных частак. Нельга, напрыклад, старую груваcткую мэблю нязграбных памераў і старых форм размяшчаць у новым інтэр'еры. Яна не толькі дрэнна дапасоўваецца да абстаноўкі, але і парушае нармальныя жыллёвыя ўмовы. Апрача гэтага ў новым інтэр'еры выдатнае месца пачынаюць займаць кераміка і ткацтва. Яны таксама павінны адпавядаць усім эстэтычным нормам сучаснага жылля. На жаль, некаторыя прадпрыемствы лёгкай прамысловасці, што вырабляюць прадметы быту, яшчэ выпускаюць такія рэчы, якія падыходзілі да ўмоў старой архітэктуры і зусім недарэчныя ў новым інтэр'еры.

І віна тут не толькі гэтых прадпрыемстваў, сказаў Г. Вашчанка. Выяўленчае і прыкладное мастацтва ў нашым жыцці яшчэ не занялі таго месца, якое ім павінна належаць. Прадпрыемствам патрэбны мастакі-спецыялісты ў самых розных галінах вытворчасці. Вось іх і пачала рыхтаваць наша новая кафедра. У нас займаецца 27 студэнтаў, якія ў асноўным сваю вучобу сумяшчаюць з працай па спецыяльнасці. Гэта прыносіць вялікую карысць не толькі студэнтам. Прадпрыемствы, дзе яны працуюць, маюць магчымасць укараняць у вытворчасць лепшыя ўзоры мастацкага ткацтва, керамікі і г. д., эскізы для якіх зроблены ў сценах інстытута.

У гэтай справе ёсць ужо і пэўныя поспехі. Так, напрыклад, па эскізах студэнта Г. Гаркунова, які працуе мастаком у майстэрнях Мастацкага фонду БССР, неўзабаве будуць зроблены партьеры для актавай залы Беларускага тэхналагічнага інстытута імя С. М. Кірава. Эскізы ўжо зацверджаны мастацкім саветам і хутка пачнуць ажыццяўляцца. Такіх прыкладаў можна прывесці шмат. Навучэнцы выканалі эскізы дэкаратыўнага афармлення партала дзіцячага сада, у якім, побач з прадметамі абсталявання, прадугледжаны і манументальна-дэкаратыўныя росписы. Гэтыя эскізы ўжо зацверджаны мастацкім саветам пры Мінскім гарвыканкоме.

Кафедра ўкамплектавана кваліфікаванымі педагогамі. Малюнак і жывапіс тут выкладаюць члены Саюза мастакоў БССР П. Крохалеў і Ул. Стальмашонак.

Спецыфіка навучання асобным прафесіям патрабуе ўдзелу ў вучэбным працэсе спецыялістаў непасрэдна з прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці. З гэтай мэтай у інстытут запрошаны ў якасці выкладчыкаў галоўны мастак Мінскага фарфора-фаянсавага завода Г. Кірыленка, мастак Мінскага дома мадэляў В. Ярашчук і інш.

Вытворчую практыку студэнтаў мяркуецца праводзіць непасрэдна на прадпрыемствах, дзе пазней будуць працаваць навучэнцы.

Вялікую карысць у выхаванні спецыялістаў манументальна-дэкаратыўнага жывапісу прыносіць знаёмства іх з працамі сваіх педагогаў. Так, выкладчыкі гэтага аддзялення Г. Вашчанка і Ул. Стальмашонак, выканалі ў тэхніцы сграфіто манументальна-дэкаратыўныя росписы актавай залы Тэхналагічнага інстытута імя С. М. Кірава. Мастацкія вартасці, ярка выяўлены манументальны характар роспісаў даюць студэнтам адчуць магчымасці жанра, які знаходзіць усё больш шырокае прымяненне ў афармленні інтэр'ераў грамадскіх устаноў і будынкаў для культурнага адпачынку працоўных у нашай і ў братніх сацыялістычных краінах.

Цяжка пераацаніць значэнне новай кафедры Тэатральна-мастацкага інстытута. Праз некалькі гадоў першыя 27 спецыялістаў прыкладнога мастацтва будуць працаваць на прадпрыемствах лёгкай прамысловасці рэспублікі. Там яны будуць ствараць рэчы, сугучныя нашаму часу, якія ўпрыгожаць наш быт і паспрыяюць выхаванню мастацкага густу працоўных. Гэта будзе адчувальны ўклад інстытута ў справу эстэтычнага выхавання чалавека камуністычнага грамадства.

Л. ДРОБАЎ.

УЧОРА, СЁННЯ, ЗАЎТРА

Г. НАВІЦКІ

Вясна ўпаўнена крочыць па нашай планеце... Яна прынесла людзям Першамай 1962 года, вялікае свята працоўных усяго свету. Сёлетні май асаблівы — ён асветлены праменістым святлом магутных ідэй камунізма, увасобленых у новай Праграме КПСС. Мільёны людзей — белых, чорных і каляровых — ва ўсіх кутках зямнога шара сёння, у свята міру і працы, з новай сілай заяўляюць аб сваёй рашучасці выконваць гістарычную місію, ускладзеную законамі грамадскага развіцця на ўсю вялікасць рабочы клас.

Вясна ідзе... Яна пераможна крочыць па дарогах старажытнай Азіі, што абудзілася ад спрадвечнага сну, па сякотных прасторах Афрыкі, што скідвае з сябе рэшткі каланіяльных ланцугоў, па Лацінскай Амерыцы, дзе ўсё ярчэй разгараецца полымя вызваленчай барацьбы. XXII з'езд КПСС заклікаў народы свету ўзмацніць барацьбу за поўную і канчатковую ліквідацыю каланіяльнага рабства. Гэты заклік стаў праграмай дзеянняў для сотняў мільёнаў людзей у краінах Азіі і Афрыкі, для ўсіх сумленных людзей свету. І мы з радасцю і гонарам можам сказаць, што дзень канчатковага пахавання каланіялізма ўжо блізкі. Яго наблізілі самі народы. Індыйскі народ пры дапамозе зброі вярнуў да сваёй дзяржавы спрадвечныя індыйскія землі — Гоа, Даман і Дзіу. Народ Інданезіі рашуча рыхтуецца да вызвалення Заходняга Ірыяна ад прыгнёту галандскіх каланізатараў. XX стагоддзе не цярпіць захопнікаў чужых земляў, яны будуць выкінуты адтуль сілай. Нічога не зробіш — такі лагічны і заканамерны лёс тых, што ўчора яшчэ ўладарна распараджаліся лёсамі цэлых краін і кантынентаў.

На афрыканскім кантыненце шырока бытуе народная мудрасць, сэнс якой зводзіцца да наступнага — свет трымаецца на трох слупах: Учора, Сёння, Заўтра. Глыбокі змест уклаў народ у гэтае выказванне. Давайце ж мы паглядзім хоць бы мімаходам на ўчора, сёння і заўтра народаў, якія скінулі ланцугі рабства або змагаюцца за сваю свабоду і незалежнасць.

Цяжка, бадай, знайсці ў слоўніку словы, якія ў поўнай меры маглі б перадаць уражлівую трагедыю Азіі і Афрыкі. На працягу стагоддзяў гэтыя два вялікія кантыненты былі запалонены заходнімі імперыялістамі. Амаль усе краіны Азіі і Афрыкі былі іх калоніямі ці паўкалоніямі. Вялікі заваёўнік — вось што такое быў Усход у параўнальна нядаўнім мінулым. А колькі чалавечых драм разыгралася ў каланіяльных краінах! Калі-небудзь народы складуць чорны спіс усіх крывавых злачынстваў каланізатараў, і гэта будзе самым цяжкім абвінавачаннем усёй сістэме імперыялізму. Некалькі стагоддзяў над спінамі афрыканцаў і азіятаў свістаў бізун плантатара і наглядчыка. Сотні мільёнаў чалавечых жыццяў, разрабаваныя багацці, непісьменнасць, хваробы, эканамічную адсталасць — вось што прынёс з сабою каланіялізм.

Магчыма, да рэчы тут прывесці некаторыя лічбы, бо сухія лічбы часта гавораць больш красамоўна, чым усялякія пышныя словы. Паводле прыблізных дадзеных, толькі ў Афрыцы налічваецца цяпер больш ста мільёнаў непісьменных. 59 працэнтаў насельніцтва зямнога шара, галоўным чынам слаба развітых краін, галадае. 450 год партугальскія каланізатары нясуць «цывілізацыю» народу Мазамбіка. І вось адзін з вынікаў: 98 працэнтаў насельніцтва Мазамбіка не ўмее ні чытаць, ні пісаць. На мільярд чалавек у краінах Азіі і Афрыкі прыпадае толькі каля двух працэнтаў трактарнага парка капіталістычных краін. У індыйскай вёсцы на 40 мільёнаў гаспадарак прыпадае толькі два мільёны жалезных плугоў і 37 мільёнаў драўляных сох і плугоў. А ў трапічнай Афрыцы асноўнай прыладай працы застаецца матыка. Вось ён, злачынны плён «цывілізатарскай» місіі каланізатараў! Цяпер сей-той на Захадзе не супраць таго, каб забыцца пра гэтыя жахлівыя факты, але ад праўды не ўцячы нікуды.

Афрыка і Азія нашых дзён — гэта бурлячыя кантыненты, якія скідаюць з сябе апошнія рэшткі каланіяльнага рабства. 44 новыя дзяржавы з'явіліся пасля другой сусветнай вайны на месцы былых каланіяльных уладанняў. Гэта быў магутны ўдар па імперыялізму. Ад вялікіх імперый, створаных імперыялістычнымі дзяржавамі, засталіся адны руіны. Але барацьба ідзе далей. Не трэба забываць, што ў Азіі яшчэ ў каланіяльнай няволі пакутуюць 12 мільёнаў чалавек, а ў Афрыцы—звыш 50 мільёнаў. Сілы мінулага добраахвотна не адступаюць. У перадсмяротнай агоніі яны ідуць на нечуваныя злачынствы, абы толькі выратаваць апошнюю апору былой магутнасці.

У ход пускаецца літаральна ўсё — і выпрабаваныя сродкі з арсеналу «класічнага» каланіялізма, як, напрыклад, масавы тэрор, знішчальныя войны, забойствы выдатных дзеячоў нацыянальнавызваленчага руху; і новыя формы і метады, якія складаюць сутнасць, паводле трапнага вызначэння М. С. Хрушчова, «падноўленага каланіялізму». Вядомы амерыканскі аглядальнік Джозеф Олсап даволі шчыра выказаў сутнасць гэтага «падноўленага каланіялізму» — рабіць тое, што рабілася ў мінулым, але толькі без шуму, без драматызму. Галоўная мэта імперыялізму ў цяперашніх умовах—гэта ўсялякімі сродкамі ўтрымаць слабаразвітыя краіны пад сваім уплывам, замацаваць і ўзмацніць іх нераўнапраўнае становішча ў сістэме сусветнай капіталістычнай гаспадаркі. Францыя, напрыклад, імкнецца ўцягнуць свае былыя афрыканскія калоніі, вядомыя пад назваю «бранзавільскага тузіна», у імперыялістычны «агульны рынак». Прыцэл Парыжа далёкі — паспрабаваць і надалей утрымаць у сваіх руках сыравінныя базы і рынкі збыту тавараў. А каб было лягчэй аблытаць былыя калоніі новымі кабальнымі путамі, усяляк падкормліваюць «мясцовыя» прадажныя элементы, вядуць падкоп пад сапраўды нацыянальныя сілы.

І ўсё ж, як бы каланізатарскія ваўкі ні пераапраналіся ў авечыя шкуры, іх песенька спетая. Заўтрашні дзень народаў, якія выпрасталі свае плечы, — гэта шлях свабоды і незалежнасці, шлях канчатковага вызвалення ад палітычнага і эканамічнага панавання імперыялістаў. У гістарычным плане гэтае пытанне ўжо прадвызначана, і ніякія навейшыя вынаходствы Вашынгтона, гэтага цэнтра «падноўленага каланіялізму», не можа перашкодзіць заканамернаму працэсу. Але наперадзе барацьба — упартая і жорсткая. Яна будзе патрабаваць яшчэ многа ахвяр, перш чым над усёй Азіяй і Афрыкай запалае паходня свабоды. Але свабода абавязкова пераможа. І калі каланізатары не ўцякуць самі, дык народы сілаю зброі прымусяць іх зрабіць гэта. Гераічны прыклад мужнага алжырскага народа, які не схіліў галавы перад калектыўным каланіялізмам НАТО, досыць пераканальна гаворыць пра гэта.

Адышлі ў нябыт часы, калі каланізатары маглі беспакарана тапіць у крыві рух народаў да свабоды і незалежнасці. Сёння ў маладых дзяржаў Азіі і Афрыкі ёсць магутныя і адданыя сябры. Гэта вялікі Савецкі Саюз, усе дзяржавы сацыялістычных краін. Краіны сацыялізма не раз астуджвалі агрэсараў, якія гатовы былі зноў накінуць на свае ахвяры пятлю каланіяльнай эксплуатацыі.

А як адрозніваецца шчырая дапамога Савецкага Саюза слабаразвітым краінам ад так званай «дапамогі» імперыялістаў! Манаполіі ЗША, Англіі, Францыі, ФРГ кідаюць іншы раз падачкі былым калоніям, каб мець магчымасць залезці з рукамі і нагамі ў эканоміку гэтых краін, рабаваць іх нацыянальныя багацці. Вось канкрэтныя лічбы. Штогод са слабаразвітых краін імперыялістычныя манаполіі выкачваюць каля 20 мільярдаў долараў, што ў многа разоў перавышае суму іх «дапамогі». На гэтыя сродкі можна было б пабудаваць 40 такіх металургічных заводаў, як Бхілайскі ў Індыі, або 20 такіх грандыёзных гідратэхнічных збудаванняў, як Асуанская плаціна ў ААР.

Савецкі Саюз і іншыя сацыялістычныя краіны бескарысліва, па-сяброўску падтрымліваюць вызваленыя краіны ў развіцці іх прадукцыйных сіл, у стварэнні самастойнай эканомікі, у павышэнні жыццёвага ўзроўню шырокіх народных мас. Агульная сума крэдытаў і пазык Савецкага Саюза слабаразвітым краінам Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі перавышае два мільярды рублёў. У 1962 годзе амаль у два разы павялічацца пастаўкі ў гэтыя краіны камплектнага абсталявання для прадпрыемстваў горнай, машынабудаўнічай і іншых галін прамысловасці. З дапамогаю савецкіх крэдытаў у 1962 годзе ў гэтых краінах будзе будавацца больш 300 прамысловых прадпрыемстваў, сельскагаспадарчых і іншых аб'ектаў. А якою меркай вымераць тую вялікую маральную падтрымку, якую аказвае пастаянна Савецкі Саюз справе вызвалення ад імперыялістычнага прыгнёту? Навечна ў летапісу гісторыі залатымі літарамі будзе запісана аб высакароднай ініцыятыве Савецкага Саюза, які на XV сесіі Генеральнай Асамблеі ААН паставіў пытанне аб неадкладным прадастаўленні незалежнасці каланіяльным краінам і народам. Народы ўсіх кантынентаў ведаюць — гарантыя іх светлай будучыні ў дружбе з Савецкім Саюзам.

Гадзіна каланіялізму прабіла. Ніякія вытанчаныя дыпламатычныя трукі, ніякія затоеныя ці адкрытыя пагрозы неакаланіялістаў не здолеюць адагнаць гадзіннік гісторыі назад. І сёння, у дзень Першамая, больш ста мільёнаў рабочых і служачых краін Азіі, Лацінскай Амерыкі і Афрыкі, якія складаюць каля 40 працэнтаў усёй арміі наемнай працы ў несацыялістычным свеце, разам з усім прагрэсіўным чалавецтвам заклікаюць: «Народы свету! Змагайцеся за поўную і канчатковую ліквідацыю ганебнай сістэмы рабства! Дабівайцеся неадкладнага і безумоўнага каланіяльнага вызвалення ўсіх каланіяльных краін і народаў!»

Разбойнікі з вялікай дарогі. Мал. Ул. БАРАНОЎСКАГА.

ТАЛЕНТ МУЖНЕЕ

МНЕ прыгадваецца, як каля двух гадоў назад у Дзяржаўную акадэмічную харавую капэлу БССР, дзе я тады працаваў, праходзіў конкурсныя выпрабаванні адзін юнак па прозвішчу Іван Шчацінін. Камісія праслухала яго і засталася задаволенай. Нікому да гэтага незнаёмы спявак з самадзейнасці пакінуў добрае ўражанне сваёй музычнасцю і прыемным, самой прыродай пастаўленым голасам.

Івана Шчацініна прынялі ў харавую капэлу і адразу ж пачалі развучваць з ім сольную партыю ў песні Ул. Алоўнікава «Радзіма, мая дарагая». Дэбют маладога артыста, які адбыўся ў час гастроляў капэлы на Украіне, быў вельмі цёпла сустрэты гледачамі. Гэта акрыліла спевака, і неўзабаве ён пачаў рыхтаваць ужо больш складаную сольную партыю з араторыі Г. Свірыдава «Памяці Сяргея Ясеніна», якая выконваецца салістам і хорам у суправаджэнні сімфанічнага аркестра, а таксама іншыя творы з рэпертуару харавога калектыву.

Аднойчы І. Шчацініну давялося выступаць з капэлай на ўрачыстым канцэрце ў Беларускім тэатры оперы і балета. Кіраўніцтва гэтага тэатра адразу звярнула ўвагу на новага саліста. Бо ён сапраўды меў усе неабходныя для опернага артыста дадзеныя: добры вонкавы выгляд, музычнасць, а галоўнае — вельмі прыгожы, лірычны тэнар шырокага дыяпазону, аднолькавы па тэмбрах ва ўсіх рэгістрах.

Праз некаторы час калектыў з цёплымі пажаданнямі выправіў І. Шчацініна на працу ў оперны тэатр. Так былы ўдзельнік мастацкай самадзейнасці стаў оперным салістам.

На сцэне нашага музычнага тэатра І. Шчацінін упершыню выступіў як выканаўца ролі Індыйскага госця ў спектаклі «Садко» Рымскага - Корсакава. Здаецца, што ў гэтай опернай партыі і спяваць няма чаго, бо складаецца яна з адной песні «Не счесть алмазов...» Але гэта песня вельмі складаная, і не кожнаму спеваку ўдаецца лёгка і інтанацыйна чыста выканаць яе, асабліва на інтэрвальных пераходах паміж музычнымі танамі і паўтанамі. Шчацінін, я памятаю, праспяваў яе добра і выразна.

Потым маладому салісту даручылі партыю Альфрэда ў камічнай оперы І. Штрауса «Лятучая мыш». Гэта роля была ўжо не маленькая. Яна патрабуе ад опернага артыста не толькі вакальных навыкаў, але і пэўнага сцэнічнага майстэрства. І. Шчацініну давялося многа папрацаваць над новай роллю. У выніку яму ўдалося стварыць даволі цікавы вобраз маладога свецкага франта. Упэўнена і ярка гучаць у выкананні маладога саліста серэнада Альфрэда, якую ён прысвячае даме свайго сэрца, і песенька ў эпізодзе ап'янення. Артыст імкнецца трымаць сябе на сцэне натуральна і проста, каб вобраз яго героя быў праўдзівым і пераканальным. Але ў гэтай оперы апрача арый, музычных рэчытатываў ёсць месца са звычайным дыялогам, і хацелася б параіць І. Шчацініну ў размове са сваімі партнёрамі гаварыць не так паспешліва і больш выразна, каб ясна гучалі канчаткі слоў.

Самым адказным экзаменам для маладога саліста было выступленне ў спектаклі «Шукальнікі жэмчугу», дзе ён выконваў вядучую партыю Надзіра. Уважліва сочачы за творчым ростам былога выхаванца капэлы, я, вядома, не мог прапусціць і гэты спектакль з яго удзелам. Папулярны па сваёй меладычнасці і лірызму раманс Надзіра «В сияньи ночи тёмной» з рэчытатывам І. Шчацінін выканаў з сапраўдным настроем і мілагучнасцю, хоць у некаторых месцах, відаць, з-за хвалявання, ён спяваў не зусім чыста і на кароткім дыханні. Але мы ўпэўнены, што гэты «грэх» дэтаніравання здарыўся выпадкова. Бо як жа яму, зусім яшчэ маладому опернаму артысту, у мінулым аматару самадзейнага мастацтва, не хвалявацца, калі ён дубліруе ў гэтай адказнай партыі вядомых нам салістаў — нябожчыка, народнага артыста БССР І. Балоціна і заслужанага артыста рэспублікі В. Глушакова. Затое даволі складаная і своеасаблівая па метра-рытмічнай будове песня Надзіра з другога акта, а таксама дуэты з Лейлай — Т. Ніжнікавай і Зургой—Б. Казанцавым былі выкананы І. Шчацініным на добрым мастацкім узроўні.

Праўда, маладому артысту яшчэ не хапае смеласці і ўпэўненых паводзін на сцэне. Аднак з часам ён гэтага даб'ецца. У маладога беларускага саліста багатая перспектыва росту. Толькі патрэбна, каб з ім праводзіліся спецыяльныя індывідуальныя заняткі як па вакалу, так і па сцэнічнаму майстэрству, пачынаючы нават са звычайных эцюдаў.

Ад сябе асабіста і ад калектыву Акадэмічнай капэлы хочацца па-бацькоўску сказаць: «Хай расце і мацнее гэты прыродны талент. Ён на пачатку вялікай творчай дарогі».

К. ПУРОЎСКІ.

Малюнкі Э. ГАЛЬДШТЭЙНА.

ЖЫЦЦЁ ПАЭТА НА ЭКРАНЕ

30-я гады... Адкрыццё Днепрагэса. На ім прысутнічае Янка Купала. Працуюць камунары на Арэсе. Першы ўсесаюзны з'езд пісьменнікаў. Міхаіл Іванавіч Калінін і Купала. Гучыць голас Янкі Купалы...

Так пачалося другое жыццё народнага паэта Беларусі. Пачалося на экране. Гэты фільм стварыла Мінская кінастудыя хранікальна-дакументальных і навукова-папулярных фільмаў па сцэнарыю А. Вялюгіна. Рэжысёр Р. Дзодзіева. Хутка карціна «Янка Купала» выйдзе на экраны рэспублікі.

Фільм аб народным песняру мае вялікую цікавасць. Ён пабудаваны на дакументальных матэрыялах — кадрах кінахронікі, рэпрадукцыях, фотаздымках, якія расказваюць аб найбольш значных падзеях з жыццёвага і творчага шляху Янкі Купалы. Вось некаторыя кадры. (Зверху ўніз). 1938 год, Янка Купала. Ніжэй — ваколіца вёскі Вязынка. Вось яшчэ адзін кадр: дарога, конь цягне драбіны. На драбінах сядзяць людзі. Пра гэтыя гады паэт сказаў так: «Усё маленства і юнацтва прайшлі, як кажуць, на калёсах». А вось старое Палессе. Побач — сённяшнія берагі Арэсы. Яшчэ адзін кадр. Крэмль. Міхаіл Іванавіч Калінін уручае народнаму паэту ордэн Леніна. Янка Купала сардэчна дзякуе Ураду за высокую ўзнагароду. І апошні кадр — хата ў Вязынцы, месца народнага паломніцтва.

Уверсе злева — А. Вялюгін і Р. Дзодзіева абмяркоўваюць дыктарскі тэкст да фільма.

З КРАЮ ПАЎНОЧНАГА ЗЗЯННЯ

Гаснуць люстры ў зале. Гледачы ўважліва прыслухоўваюцца да музычных фраз у аркестры. Гэта — радыёпазыўныя адной з паўночных рэспублік нашай краіны—Комі АССР.

Чароўнае мігценне сіняга святла — паўночнага ззяння, гераічны паядынак паляўнічага з дзікім аленем (выканаўцы Г. Транёў і В. Нікіфараў) — усё гэта складае своеасаблівы пралог канцэрта. За ўмоўнай снежнай заслонай гучаць словы, зразумелыя кожнаму: «Масква. Крэмль. Партыя». І вось на авансцэну выходзяць людзі ў народным адзенні, вітаючы на рускай мове дарагіх гледачоў. Так пачынаецца канцэртная праграма Дзяржаўнага ансамбля песні і танца Комі АССР, які гастраліраваў у нашай рэспубліцы.

Гэты творчы калектыў у складзе сямідзесяці артыстаў (мастацкі кіраўнік — заслужаны артыст Комі АССР, кампазітар В. Масценіца) выконвае народныя паўночныя песні, арыгінальныя маляўнічыя танцы, у якіх расказваецца пра старажытныя звычаі ў мінулым прыгнечанага народа комі (зыранскага) і аб шчаслівым радасным жыцці працоўных Аўтаномнай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі.

Тэатралізаванае сюжэтнае развіццё праграмы падабаецца гледачам. Асабліва ўдалыя песня «Зязюленька», карагод «Разан». Пра сённяшняе новае жыццё народаў савецкай Поўначы спявае заслужаная артыстка Комі АССР В. Ясева. Добра глядзіцца танец дзяўчат у маліцах «Новыя пімы», паказаны на сцэне Крамлёўскага Палаца з'ездаў у дзень сустрэчы М. С. Хрушчова з выбаршчыкамі.

У другім аддзяленні канцэрта мы бачым новае мастацкае афармленне сцэны, новыя касцюмы артыстаў ансамбля. Радасць і гонар за нашу шматнацыянальную савецкую культуру выклікае гэты канцэрт. Асабліва ўражанне пакідае яго фінальная песня «Ленін, партыя, народ».

Нашы госці з крайняй Поўначы далі ў Беларусі пятнаццаць канцэртаў, паказаўшы сваё нацыянальнае мастацтва гледачам Магілёва, Полацка, Віцебска, Горацкай сельскагаспадарчай акадэміі. Усюды гледачы наладжвалі ім цёплы прыём.

М. КЛІМЧУК.

У ТЭАТРАХ І КАНЦЭРТНЫХ ЗАЛАХ

Тэатральныя калектывы рэспублікі ў дні першамайскіх свят пакажуць наведвальнікам свае лепшыя спектаклі. На сцэне Дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Я. Купалы будзе ісці п'еса «Паўночная мадонна». Артысты Тэатра імя М. Горкага пакажуць спектаклі «Акіян» і «Адзін год». У Тэатры юнага гледача пойдуць «На граніцы» і «Дзяўчынка з вяснушкамі». Канцэрты-балі адбудуцца ў Дзяржаўным тэатры оперы і балета. У іх прыме ўдзел вялікая група артыстаў гэтага калектыву. Некалькі канцэртаў для працоўных сталіцы дадуць артысты філармоніі разам з артыстамі Валгаградскай эстрады, якія знаходзяцца на гастролях у Беларусі.

Абласныя драматычныя тэатры пакажуць спектаклі — «Няроўны бой», «Кухарка» (Брэст), «Провады белых начэй» (Магілёў). Лепшыя спектаклі пакажуць тэатры Гродна, Гомеля, Бабруйска, Дзяржаўны тэатр імя Я. Коласа.

Папулярнасцю сярод гледачоў карыстаецца самадзейны танцавальны калектыў Мінскага палаца культуры прафсаюзаў. У яго рэпертуары беларускія, рускія, украінскія і іншыя танцы народаў братніх савецкіх рэспублік, краін народнай дэмакратыі. На здымку: закарпацкі дзявочы танец «Карычка».

Падзеі Факты Навіны

△ У Гродзенскім педагагічным інстытуце адбылася сустрэча чытачоў з Іванам Шамякіным. Пісьменнік расказаў пра сучасную савецкую літаратуру, пра задачы, якія стаяць перад беларускімі пісьменнікамі, падзяліўся творчымі задумамі. Сустрэчы І. Шамякіна з моладдзю адбыліся таксама ў медыцынскім інстытуце, музычным і педагагічным вучылішчах.

△ Днямі ў Міёрскім раёне адбылося ўрачыстае адкрыццё новага будынка Дома культуры. У ім прасторная глядзельная зала на 400 месц, пакоі для работы гурткоў, фае, падсобныя памяшканні.

△ «Дзень міжнароднай салідарнасці працоўных» — так называецца вялікая кніжная выстаўка, абсталяваная ў Маладзечанскай гарадской бібліятэцы.

△ На Мінскім заводзе запасных частак прайшла канферэнцыя чытачоў па раману «Вясеннія ліўні» Ул. Карпава. У абмеркаванні рамана прынялі ўдзел слесар В. Купрыянаў, тэхнолаг І. Карнейчык, чарцёжніца Г. Яцэвіч і іншыя.

△ Львоўскі тэатр лялек паставіў п'есу «Лясун» беларускага драматурга М. Алтухова. Рэжысёр спектакля М. Шурупаў. Прэм'ера прайшла з поспехам.

△ У Барысаве адбылася сустрэча аматараў літаратуры з І. Грамовічам. Пісьменнік прачытаў свае новыя творы «Сонца» і «Шабля Будзённага». Быў арганізаваны продаж кніг І. Грамовіча.

△ Масавая бібліятэка Кастрычніцкага раёна сталіцы правяла вечар «Па-ленінску жыць, працаваць, вучыцца і перамагаць». У ім прынялі ўдзел маладыя будаўнікі будтрэста № 4. На вечары выступілі старшая піянерважатая школы № 75 Т. Юрчанка, Герой Савецкага Саюза персанальны пенсіянер Р. Мачульскі, Герой Сацыялістычнай Працы, у мінулым рабочы шарыкападшыпнікавага завода, цяпер студэнт політэхнічнага інстытута Ф. Алексіевіч і іншыя.

КІНО ЗА РУБЯЖОМ

ГДР

«Апраўданы з-за недахопу доказаў» — так называецца новы фільм, над якім працуе на студыі ДЭФА ў Бабельсбергу рэжысёр Рыхард Грашоп па сцэнарыю Лотара Кройтца і Карла Андрысена. Тэма фільма — ганенні на прагрэсіўных дзеячоў у бонскай дзяржаве.

ФРГ

Новую экранізацыю п'есы Франка Ведзекінда «Скрынка Пандары» (першы кінаварыянт быў пастаўлены рэжысёрам Пастам у 1928 годзе) ажыццяўляе рэжысёр Рольф Ціле. На галоўную ролю запрошана папулярная заходнегерманская артыстка Надзя Цілер.

ЗША

Рэжысёр Марцін Рыт здымае фільм «Прыгоды маладога чалавека», сцэнарый якога напісаны сябрам Хемінгуэя А. Я. Хотчнерам на аснове дзесяці яго навел. Герой гэтых навел, Нік Адамс, у значнай ступені аўтабіяграфічны. Падзеі ахопліваюць маленства і юнацтва пісьменніка. У галоўнай ролі — малады акцёр Рычард Беймер.

ІТАЛІЯ

Экранізацыю вядомай п'есы Жана-Поля Сартра «Пустэльнікі з Альтоны» ажыццяўляе Вікторыо дэ Сіка. На галоўныя ролі запрошаны італьянка Сафі Лорэн, амерыканец Керк Дуглас і заходнегерманскі акцёр Максіміліян Шэл.

* * *

Аўтар фільмаў «Рым, 11 гадзін», «Горкі рыс», «Трагічнае паляванне» і іншых Джузэпе дэ Санціс пачаў здымкі новага фільма «Хрыстос нарадзіўся ў кукурузе» па сцэнарыю югаслаўскіх журналістаў Галубовіча і Саўковіча. З прычыны таго, што дэ Санцісу як члену італьянскай камуністычнай партыі здымкі на радзіме забаронены, ён выехаў у Югаславію.

АНГЛІЯ

Рэжысёр Джэк Клейтон, якога наш глядач ведае па фільму «Шлях у вышэйшае грамадства», ставіць фільм «Сыны і палюбоўнікі» па раману Д. Лаурэнса, перакладзеным на рускую мову. На адну з галоўных роляў запрошана італьянская артыстка Анна Маньяні.

Галоўны рэдактар Н. Е. ПАШКЕВІЧ.

Рэдакцыйная калегія: З. І. АЗГУР, А. І. БУТАКОЎ, К. Л. ГУБАРЭВІЧ, В. Ул. ІВАШЫН, А. Н. МАРЦІНОВІЧ (адказны сакратар), П. Ф. ПРЫХОДЗЬКА, Р. К. САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), М. Г. ТКАЧОЎ, І. З. ШАРАХОЎСКІ, І. Б. ШАЦІЛА, Р. Р. ШЫРМА.

«Литература и искусство» — орган Министерства культуры и правления Союза писателей БССР, Минск.

Адрас рэдакцыі: г. Мінск, вул. Захарава, 19. Тэлефоны: прыёмнай рэдакцыі — 3-24-61, намесніка галоўнага рэдактара — 3-25-25, адказнага сакратара—3-25-25, аддзела літаратуры — 3-20-54, аддзела мастацтва — 3-24-62, аддзела культуры— 3-22-04, выдавецтва—3-19-52, бухгалтэрыі—3-11-03

«Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень: у аўторак і пятніцу.

АТ 12886

Друкарня выдавецтва «Звязда».